

Udskriftsdato: 30. december 2025

KEN nr 9011 af 19/01/2011 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2010-6-1062

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2010-6-1062

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2010-6-1062

Resumé

Klager – FOA som mandatar for fire medlemmer (Klager 1, 2, 3 og 4) – klagede over nyhedsindslag og artikler vedrørende Håndværkerhaven offentliggjort af TV 2 DANMARK A/S.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Vedrørende Håndværkerhavens plejehjem bemærker Pressenævnet indledningsvis, at det af 19Nyhederne den 4. juli 2010 fremgår, at det forud for TV 2s indslag var besluttet at afskedige en ledende medarbejder, ligesom det var besluttet at kommunalisere Håndværkerhavens plejehjem. I udsendelsen den 5. juli 2010 oplyser sundheds- og omsorgsborgmester Ninna Thomsen, at Københavns Kommune samme dag havde besluttet at nedlægge aftenplejen i Håndværkerhaven med øjeblikkelig virkning. Ifølge Social- og Sundhedsforvaltningens referat af 19. august 2010 blev hele hjemmeplejeenheden pr. 9. juli 2010 overflyttet til hjemmeplejeenheden Bispebjerg.

I udsendelsen den 4. juli 2010 udtaler sundheds- og omsorgsborgmesteren: ”Vi ser, at der er medarbejdere, der i den grad snyder ældre for den tid, som de skulle have haft til meget, meget vigtig hjælp”. Chef for hjemmeplejen på Bispebjerg og Nørrebro, Vivian Buse, udtaler i indslaget: ”Man er visiteret til en ydelse, og det udgør jo så en tidsramme, så når hjælperen er der, er der en tidsramme for at kunne løse de her opgaver sammen med brugerne.” Ifølge forvaltningens svar på advokat Simon Hutters e-mail af 2. november 2010 er borgerne visiteret til ydelser, ikke tid. Af forvaltningens svar på advokatens e-mail af 11. november 2010 fremgår, at en times administrativt arbejde ikke er forudsat i kørelisten. Administrativt arbejde skal være planlagt og fremgå af kørelisten.

[Klager 3] har den 30. juli 2010 med kommunen indgået en fratrædelsesaftale. Af aftalen fremgår det, at ”[Klager 3] ikke har foretaget snyd ved sin brug PDA’en for egen vindings skyld”. På det foreliggende grundlag må dette forstås alene som præcisering af, at klager ikke har haft noget motiv om vinding.

Efter parternes oplysninger lægges det videre til grund, at [Klager 1] har fået en advarsel for ikke-korrekt tidsregistrering, at [Klager 2] har fået to påtaler, én for at køre hjem og én med henblik på at sikre en korrekt brug af PDA’erne fremadrettet, og at [Klager 4] har fået en påtale med henblik på at sikre en korrekt brug af PDA’erne fremadrettet.

Skjult kamera

Vedrørende optagelser foretaget med skjult kamera i Håndværkerhavens fællesrum og på terrassen bemærker Pressenævnet, at det som udgangspunkt er betænkeligt at bringe oplysninger indhentet med skjult kamera. Når der som her ikke er indhentet et efterfølgende samtykke til offentliggørelse af optagelserne, følger det af nævnets praksis, at offentliggørelsen skal tjene en samfundsmæssig interesse, der klart overstiger hensynet til den eller de personer, der er optaget med skjult kamera, og at den nødvendige journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde.

Pressenævnet finder, at det er af væsentlig samfundsmæssig interesse at belyse plejen for personer visiteret til hjemmehjælp, herunder hvorvidt medarbejderne registrerer deres arbejdstid i

overensstemmelse med de faktiske forhold. Ved bedømmelse af, om offentliggørelsen af optagelserne indhentet med skjult kamera var berettiget, har nævnet lagt vægt på, *at* optagelserne vedrørte medarbejdernes arbejde, *at* optagelserne ikke var unødigt krænkende, og *at* ansigterne var slørede med en "måne" samt de ansættelsesretlige konsekvenser.

Nævnet finder herefter, at hensynet til klagerne ikke overstiger den offentlige interesse, og at dokumentationen for medarbejdernes brug af PDA'erne næppe eller kun meget vanskeligt kunne skaffes på anden vis. Nævnet har imidlertid ikke haft adgang til råbåndene og har derfor ikke mulighed for at vurdere, hvorvidt optagelserne af [Klager 2] og [Klager 4] har givet et dækkende billede af det passerede. På dette grundlag udtaler nævnet ikke kritik af TV 2 for at offentliggøre optagelserne indhentet med skjult kamera.

Optagelser fra offentligt tilgængelige steder

Det følger af de vejledende regler, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse, jf. punkt B.1. Det er som udgangspunkt ikke i strid med god presseskik, at medier fotograferer eller filmer personer, der befinder sig på offentligt tilgængelige steder, selvom de pågældende ikke har samtykket heri. Der skal dog udvises varsomhed med hensyn til de sammenhænge, hvori de indgår.

Pressenævnet finder som anført, at den samfundsmæssige interesse i at belyse plejen for personer visiteret til hjemmehjælp er væsentlig, og nævnet finder ikke grundlag for at udtale kritik af TV 2 for at offentliggøre de viste optagelser. Nævnet har herved også lagt vægt på, at oplysningerne angår forhold vedrørende medarbejders arbejdsudførelse, at besøgstiderne afviger væsentligt fra kørelisterne, og at disse oplysninger er kontrolleret af Københavns Kommune.

Sløring

Et medie, der kritiserer en virksomhed eller myndighed, bør i den forbindelse ikke omtale eller vise ikke-ledende medarbejdere på en sådan måde, at de ud fra mediets oplysninger kan identificeres. Det påhvilede derfor TV 2 at sikre en effektiv sløring af de pågældende menige medarbejdere. Klagernes ansigter, bilers registreringsnumre og andre forhold, der umiddelbart vil kunne medføre identificering af klagerne, er slørede. Nævnet finder, at der er foretaget en tilstrækkelig anonymisering, og at det forhold, at klagernes frisurer eller stemmer ikke var slørede, ikke kan føre til et andet resultat.

Efterprøvelse

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte, herunder ved forelæggelse for dem, som eventuelt kan være krænket, jf. punkt A.1 og A.3.

Pressenævnet finder, at beskyldningerne om, at borgere ikke får den pleje, de er visiteret til, kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for navnlig Københavns Kommune, der er ansvarlig for forholdene i hjemmeplejen, men også for de menige medarbejdere, der er filmet. Beskyldningerne har derfor skullet efterprøves i særlig grad, inden de blev bragt, herunder ved forelæggelse for klagerne for at sikre, at optagelserne giver et korrekt billede af det passerede.

Det fremgår af sagens oplysninger, at Københavns Kommune fik forelagt optagelserne den 1. juli 2010. I forlængelse heraf blev navnlig et indslag vedrørende [Klager 3] redigeret bort, men kommunen havde ikke i øvrigt væsentlige rettelser.

Sådan som sagen foreligger oplyst, har nævnet ikke mulighed for at vurdere, hvorvidt [Klager 3] den 1. juli 2010 efter at have set TV 2s optagelserne fra Nørrebro Bycenter ændrede standpunkt og udtalte sig til kamera. På det offentliggjorte klip har klager imidlertid afslået at udtale sig. Nævnet har endvidere ikke mulighed for at vurdere omfanget af den tilladelse, som leder [Person I] den 28. september 2010 bekræftede at have givet.

Vedrørende [Klager 1] og [Klager 3] finder nævnet, at TV 2 i fornødent omfang har forelagt dem optagelserne. Nævnet finder det beklageligt, at [Klager 1] ikke blev kontaktet direkte af TV 2, og at udsendelsen den 4. juli 2010 kan give indtryk af, at [Klager 3] tidsmæssigt blev interviewet af TV 2 umiddelbart efter turen til Nørrebro Bycenter og ikke først fire uger senere. Nævnet finder imidlertid, at disse forhold ikke i sig selv er tilstrækkelige til at udtale kritik. Nævnet har herved også tillagt det betydning, at tiden anvendt til private gøremål ikke fremgår af tidsregistreringerne, uanset om klagerne havde fået tilladelse hertil.

For så vidt angår [Klager 2], finder nævnet, at TV 2 i fornødent omfang har efterprøvet sine oplysninger om, at hun tog hjem i arbejdstiden, herunder dels ved at kontakte kommunen og den vagthavende chefsygeplejerske. Pressenævnet finder, at det havde været i overensstemmelse med god presseskik, om TV 2 havde udfoldet større bestræbelser på at fastslå, om optagelserne indhentet med skjult kamera påviste en koordinering af påstået opdigtede besøg, herunder ved forelæggelse for [Klager 2] og [Klager 4]. Da Pressenævnet som anført ikke kan vurdere, om TV 2's oplysninger giver et dækkende billede af det passerede, finder nævnet med henvisning til de givne påtaler – uanset disses fremadrettede karakter – vedrørende brugen af PDA'ere, ikke fornødent grundlag for at udtale kritik.

Nævnet finder, at TV 2 heller ikke i øvrigt har tilsidesat god presseskik.

Genmæle

Det fremgår af medieansvarsloven § 36, stk. 1, at en anmodning om genmæle over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Det lægges til grund, at borgerne er visiteret til *en ydelse*, at ydelsens karakter blandt andet danner basis for borgerens tildelte tid, og at Social- og Sundhedsforvaltningen ved referat af 19. august 2010 har fastslået, at borgerne ikke har været udsat for omsorgssvigt.

Uanset, at grundlaget for udsagnene om, at borgerne ikke "får den tid, de har ret til", og at besøgene er kortere, end de skal være, ikke er faktisk korrekte, finder nævnet, at udsagnene vedrørende den manglende tid hos borgerne ikke er egnet til at påføre klagerne skade af betydning. Nævnet har herved også lagt vægt på, at det af udsendelserne fremgår, at udsagnene skal ses i sammenhæng med besøgenes varighed, der er væsentlig kortere end de er skemalagte til at vare efter visitationen.

Allerede på baggrund af de givne påtaler finder nævnet, at forholdet vedrørende indholdet af optagelserne indhentet med skjult kamera på Håndværkerhavens område ikke er egnet til at påføre klagerne skade af betydning.

Nævnet finder, at de øvrige udsagn dels fremstår som vurderinger på baggrund af de offentliggjorte oplysninger, herunder navnlig udsagnene ”systematisk” og ”konsekvent” svindel, dels som oplysninger, der ikke er egnede til at påføre klagerne skade af betydning.

Klagerne er herefter ikke berettiget til at få bragt et genmæle.

FOA Fag og Arbejde har som mandatar for medlemmerne [Klager 1], [Klager 2], [Klager 3] og [Klager 4] ved advokat Simon Hutters klaget til Pressenævnet over nyhedsindslag på TV 2 den 4.-7., 14. og 24. juli 2010, på TV 2 News den 6., 7. og 13. juli 2010 samt 93 artikler på tv2.dk i perioden 4.-28. juli 2010, idet fagforeningen mener, at god presseskik er tilsidesat. Klagen omfatter endvidere mediets afslag på genmæle.

1 Sagsfremstilling

TV 2 bragte en række indslag og artikler i juli 2010 om hjemmehjælpere tilknyttet institutionen Håndværkerhaven. TV 2 havde foretaget optagelser af medarbejderne under deres daglige arbejde og tillige haft en medarbejder ansat som vikar på Håndværkerhaven. Der blev i indslagene vist optagelser indhentet med skjult kamera i plejepersonalets frokoststue og under ophold i haven. I indslagene var blandt andre optagelser af [Klager 1], [Klager 2], [Klager 3] og [Klager 4]. Klagernes ansigter vistes ikke, men var slørede, ofte med en ”måne”. Stemmerne var ikke slørede.

Nyhederne.tv2.dk bragte den 4. juli 2010 kl. 18.52 en artikel under overskriften ”Hjemmehjælpere snyder de ældre”, hvoraf bl.a. følgende fremgik:

”*VIDEO: Indslag nr. 2, hvor vi følger flere hjemmehjælpere gennem en arbejdsdag fyldt med private ærinder. Artiklen fortsætter under playeren.*

[Videoklip indsat]

...

”*VIDEO: Indslag nr. 3, hvor en hjemmehjælper konfronteres med sine ikke-arbejdsrelevante gøremål i løbet af arbejdsdag. Artiklen fortsætter under playeren.*

[Videoklip indsat]

...

”*VIDEO: Indslag nr. 4, hvor de ansvarlige chefer konfronteres med de skjulte optagelser af deres ansatte. Artiklen fortsætter under playeren.*

[Videoklip indsat]”

TV 2 bragte den 4. juli 2010 kl. 19.00 i Nyhederne indslaget ”AFSLØRING”, hvoraf følgende bl.a. fremgik:

”[1. sekvens]

Speak: Her ses de to hjemmehjælpere på arbejde. De snyder systematisk de ældre for den pleje, de har ret til.

[Der vises optagelser af [Klager 1] og [Klager 3]. De er filmet med ryggen til kameraet inde i Nørrebro Bycenter uden sløring. [Klager 1] har lyst hår sat op i en hestehale (ca. 25 cm.), og [Klager 3] har en mellemblond korthårsfrisur. Af skærmteksten fremgik ”AFSLØRING”.]

Interviewer (et andet sted, henvendt til [Klager 3], hvis ansigt er sløret med en ”måne”): Synes du, at det er rimeligt, at du holder pause i over halvdelen af din arbejdsdag?

[Klager 3]: Jeg skal ikke interviewes.

Speak: Nyhederne kan i aften afsløre, hvordan hjemmehjælpere kører private ærinder og holder pauser i timevis, mens de ældre må klare sig selv.

Vivian Buse, lokalområdechef, Hjemmeplejen, Københavns Kommune: Det er rigtig alvorligt, det er det.

[På skærbilledet ses et billede af [Klager 1] og [Klager 3], der går hånd i hånd med ryggen til kameraet på vej ud af Nørrebro Bycenter.]

Studievært: 19Nyhederne søndag den 4. juli vil i høj grad være præget af de afsløringer, som Nyheder-
nes reportere og fotografer har arbejdet med i over en måned på for at kunne vise dem. God aften og
velkommen.

[Et stillbillede af [Klager 1] og [Klager 3] med ryggen til kameraet fra Nørrebro Bycenter ses i
skærbilledets nederste højre hjørne. På skærmen står teksten ”SVINDEL I HJEMMEPLEJEN”.]

Vi vil nemlig i aften vise, hvordan københavnske hjemmehjælpere konsekvent snyder de ældre for
den hjælp, de er blevet tildelt. Besøg, der skal vare over en halv time, bliver barberet ned til blot
få minutter. Vi kan også afsløre, hvordan hjemmehjælperne bruger arbejdstiden til private gøremål og
timelange pauser eller simpelthen bare kører hjem midt i arbejdstiden.

...

Speak: Vi følger [Borger 1]s hjemmehjælper. Vi vil finde ud af, hvordan hans arbejdsdag ser ud. Hjem-
mehjælperen ankommer her i sin grå bil fra hjemmeplejen. Han går ind til en ældre i denne opgang. Den
ældre herinde skal have hjælp. 28 minutter. Og vi venter foran opgangen. Allerede efter ni minutter
kommer hjemmehjælperen ud igen. Han har overstået 28 minutter hjemmehjælp på ni minutter. Ved den
næste hjemmehjælper er mønstret det samme.

...

Speak: Ved turens næste stop holder vi klar ved døren. Her går hjemmehjælperen ind.

[På skærbilledet ses et ur, der viser hjemmehjælperens tid hos borgeren.]

Han skal hjælpe den ældre her på adressen med spisning, struktur i dagligdagen, et toiletbesøg og med
at komme rundt i lejligheden. Det skal i alt vare 36 minutter. Vi venter udenfor. Der går præcis 4 minutter
og 47 sekunder, så er hjemmehjælperen ude igen.

...

Interviewer: Ved du egentlig hvor lang tid, at de har afsat til at hjælpe dig?

[Borger 1]: Nej, det ved jeg ikke.

Interviewer: Har du prøvet at spørge dem?

[Borger 1]: Jeg har ikke spurgt dem. Jeg bryder mig ikke om at være uvenner med dem.

Speak: Men hvad skal hjemmehjælperen bruge alt den overskydende tid til? Svaret får vi efter to og en
halv time. Hjemmehjælperen forlader Ryparken. Vi følger efter ham gennem byen. Han stopper her på det
lokale pizzeria, hvor vi igen venter på ham. Efter dét stop kører hjemmehjælperen tilbage til frokoststuen
på plejecenteret Håndværkerhaven. Han holder halvanden times spisepause. Tre gange så længe som han
har ret til. Efter pause følger vi igen hjemmehjælperen. I gennemsnit skal han bruge 15 minutter hos
hver ældre her i Ryparken, men han bruger kun seks og et halv minut. Han bruger altså mindre end
halvdelen af den tid, han skal hos de ældre. Også på anden halvdel af ruten er hjemmehjælperen hurtigt
færdig, men denne gang kører han hverken på restaurant eller tilbage til Håndværkerhaven. Vi følger
ham på hans køretur i retning af Københavns centrum. Han kører til en adresse her på Nørrebro, hvor
han parkerer. Vi holder øje med bilen. Her bor ingen ældre, som skal have hjælp, for bilen holder ved
hjelperens egen adresse. Han tilbringer resten af aftenen i sit eget hjem. Kort før vagten slutter, går han
tilbage til bilen. Han tager sin hjemmehjelperkittel på igen, inden han kører tilbage for at stemple ud. Vi

har nu fulgt [Borger 1]s hjemmehjælper hele arbejdsdagen. I løbet af en 8-timers vagt holder han pause i mindst tre timer og 13 minutter.

...

[2. sekvens]

Speak: Denne dag tager besøgene hos de ældre i gennemsnit fem og et halvt minut hos hver ældre. Til gengæld er der masser af tid til private ærinder. Hjemmehjælperen [Klager 3] kører for eksempel tilbage til hjemmeplejens central på Håndværkerhaven for at samle en af de andre hjemmehjælpere op. Det er hende [Klager 1], der sidder i bilen her. De to hjemmehjælpere sætter sammen kursen ind mod Nørrebro. Og her holder de parkeret foran det lokale indkøbscenter. Vi følger med indenfor.

[På skærbilledet vises optagelser af [Klager 1] og [Klager 3], der går hånd i hånd med ryggen til kameraet.]

Klokken er 18.00. Netop nu skulle den mandlige hjemmehjælper [Klager 3] ifølge sit skema være på besøg hos en af de ældre på ruten. Her skulle han blandt andet servere aftensmad og hjælpe hende på toilettet. Den kvindelige hjemmehjælper [Klager 1] skulle også være i sving hos de ældre. Men hjemmehjælperne bruger i stedet tiden på at kigge på sko i centeret.

[Af skærbilledet ses optagelser af [Klager 1] og [Klager 3] i en sportsbutik. Der vises endvidere en optagelse af dem filmet bagfra gående hånd i hånd ud ad Nørrebro Bycenter samt en optagelse af dem filmet forfra på vej ud ad centeret. Deres ansigter er slørede med en "måne".]

Efter shoppingturen tager de to hjemmehjælpere videre på pizzeria, inden de sætter kursen mod Håndværkerhaven for at holde spisepause.

[Af skærbilledet ses optagelser af [Klager 1] og [Klager 3], der stiger ind i en bil.]

Den første halvdel af vagten har den mandlige hjemmehjælper holdt pause, været på shopping og på pizzeria i to timer og 31 minutter.

[3. sekvens]

Speak: Og det er ikke kun disse to hjemmehjælpere [Klager 1] og [Klager 3], der snyder de ældre for hjemmepleje. Vi har også fulgt denne hjemmehjælper fra Håndværkerhaven.

[Af skærbilledet ses bl.a. optagelser af [Klager 2's] private, parkerede bil. Nummerpladen er sløret.]

Her holder hun, midt på arbejdsdagen, parkeret meget tæt på sin egen adresse. Vi går tæt på hendes gadedør for at undersøge, om hun skulle være taget hjem. Og her støder vi bogstavelig talt ind i hende på vej ud ad døren. Hun har været i sin egen lejlighed i knap en time.

[Af skærbilledet ses optagelser af [Klager 2's] underkrop, da hun går ud ad sin gadedør. Det er ikke muligt at se vejnavn eller husnummer. Foran gadedøren holder blandt andet en rød bil, hvis nummerpladen er sløret.]

Vi har også fulgt en række andre hjemmehjælpere fra Håndværkerhaven. Ikke en eneste af hjemmehjælperne brugte den tid, de skulle hos de ældre. I stedet holder de timelange pauser. De tager på indkøbsture, og de kører hjem i arbejdstiden. Sådan foregår det hver dag året rundt. Det fortæller en tidligere ansat, der ønsker at være anonym af hensyn til sine fremtidige jobmuligheder.

[4. sekvens]

Speak: Tilbage hos den mandlige hjemmehjælper [Klager 3], som vi fulgte til Nørrebro Bycenter. Vi følger ham resten af aftenen fra besøg til besøg. Arbejdsdagen slutter med, at han kører tilbage til Håndværkerhaven for at holde en time og 10 minutters pause. Vores optælling viser, at han i løbet af sin otte timers vagt holdt pause i fire timer og 38 minutter.

Studievært: Det er altså ikke kun to hjemmehjælpere, der systematisk snyder de ældre for den tid, de har ret til. Nyhederne har kendskab til seks hjemmehjælpere, der på samme måde bruger tiden på andet end de ældre.

[I baggrunden ses klippet fra 1. sekvens med [Klager 1] og [Klager 3].]

...

[5. sekvens]

Speak: Her viser vi mor og datter vores optagelser, der dokumenterer, hvordan hjemmehjælperen altså bruger tiden på andre ting end at hjælpe [Borger 1] og de andre ældre, som han har ansvaret for.

[Af skærbilledet fremgår optagelserne fra tidligere klip i udsendelsen.]

Person A, [Borger 1]s datter: Ja, det er rystende, det der om aftenen, at han var kørt på hjemmeadresse, og var der så længe der. Det må jeg nok sige. Det er lidt rystende.

Interviewer: Havde du regnet med, at der var tid til det i hjemmeplejen?

Person A: Nej, bestemt ikke. Jeg troede, de havde meget travlt. Så det, synes jeg godt nok, er lidt fantastisk, at de har så meget tid alligevel. For de klager jo altid over, at de ikke har tid. Det er jo det, man altid hører, ik'.

Studievært: Godaften Ninna Thomsen, du er sundheds- og omsorgsborgmester i Københavns Kommune. Hvad er din forklaring til [Borger 1] og hendes datter? De troede, at de havde så travlt.

Ninna Thomsen, sundheds- og omsorgsborgmester, Københavns Kommune: Jeg synes jo, det er nogle dybt rystende optagelser. Vi ser, at der er medarbejdere, der i den grad snyder ældre for den tid, som de skulle have haft til meget, meget vigtig hjælp.

Studievært: Så vidt altså den umiddelbare forklaring fra den ansvarlige borgmester, som vi vender tilbage til lige om et øjeblik.

[6. sekvens]

[Af skærbilledet fremgår teksten "HJEMMEHJÆLPER KONFRONTERES – SVINDEL I HJEMMEPLEJEN".]

Speak: Nu skal vi have forklaringen fra én af de hjemmehjælpere, der snyder med sine tider. Vi konfronterede ham med vores skjulte optagelser.

Speak: Vi er tilbage i Ryparken ved hjemmeplejerens bil.

Interviewer: Hej.

Speak: Men nu er vi ikke længere skjult.

[Klager 3]: Jeg skal ikke interviews.

[Af skærbilledet ses optagelser af en journalist, der går hen til [Klager 3]. Hjemmehjælperen forlader en opgang med to fyldte bæreposer, som han lægger i bagagerummet på en bil]

Interviewer: Jo, det tror jeg, du skal.

Speak: Det her er den hjemmehjælper, vi netop har fulgt til Nørrebro-centeret. Han holdt pause over halvdelen af sin arbejdsdag.

[Af skærbilledet ses [Klager 3] bagved bilen. Han skjuler sit ansigt med hånden.]

Interviewer: Synes du, det er rimeligt, at du holder pause i over halvdelen af din arbejdsdag?

[Klager 3]: Jeg skal ikke interviewes, desværre.

Interviewer: Men vil du ikke svare på, om du synes, det er rimeligt?

[Klager 3]: Jamen, altså borgerne får jo det, de skal have, jo.

Interviewer: Det gør de jo ikke, for vi har taget tid på hvor lang tid, du er hos de enkelte ældre. Du er der langt under halvdelen af den tid, du skal være.

[Klager 3]: Jeg er ked af det. Jeg har ikke nogle spørgsmål.

Interviewer: Vi fulgte dig blandt andet på shoppingtur i Nørrebro Bycenter og så videre. Er det almindeligt for dig at køre derind, mens du er på arbejde?

[Klager 3]: Jeg har da ikke været på Nørrebro.

Interviewer: Jo, det har du. Vi har det på bånd henne i bilen, hvis du vil se?

[Klager 3]: Det vil jeg gerne.

[Klager 3 ser optagelsen.]

[Klager 3]: Flyt kameraet.

Interviewer: Er det normalt at holde så lange pauser i løbet af en arbejdsdag?

[Klager 3]: Jeg vil ikke udtale mig, desværre.

Interviewer: Plejer I at køre i Nørrebro Bycenter i løbet af arbejdsdagen?

[Klager 3]: Jeg vil ikke udtale mig om noget.

Interviewer: Hvad tænker du egentligt omkring de ældre, som skulle have denne her hjemmepleje. Burde du ikke være ude hos dem og hjælpe dem i stedet for at køre på pizzeriaet og holde pauser?

[Klager 3]: Jeg har ingen udtalelser.

[7. sekvens]

Studieværten: Ja, sådan lød forklaringen altså fra en af de hjemmehjælpere, men hvad siger egentligt de ansvarlige ledere i hjemmeplejen? Her viser vi dem dokumentationen for, hvad deres ansatte bruger arbejdstiden på.

Speak: Vivian Buse er chef for hjemmeplejen på Bispebjerg og Nørrebro. Hun ved endnu ikke, at vi har fulgt hjemmehjælperne.

Vivian Buse: Folk arbejder flittigt.

Speak: For at undersøge, om de ældre får den hjemmehjælp, der er afsat til dem.

Vivian Buse: Man er visiteret til en ydelse, og det udgør jo så en tidsramme, så når hjælperen er der, er der en tidsramme for at kunne løse de her opgaver sammen med brugerne.

Speak: Nu viser vi hende vores optagelser.

[Af udsendelsen fremgår det, at Vivian Buse får vist optagelser af de to hjemmehjælpere, der kigger på sko i centeret, 2. sekvens.]

Vivian Buse: Det er jo helt uantageligt. Helt, helt uantageligt. Jeg er rystet. Det må jeg sige. Det er jeg. Man kan sige, dét I viser mig her, der er ikke noget af det her, som på nogen måde kan accepteres. Jeg synes, det er et groft tillidsbrud. Jeg har i virkeligheden næsten ikke kommentarer til det, fordi det er.

Interviewer: Hvad føler du?

Vivian Buse: Jamen, jeg tror, at jeg føler mig – hvis jeg må sige det – røvrendt.

Interviewer: Har du gjort dit job godt nok?

Vivian Buse: Det kan man vel sige, at det har jeg vel ret beset ikke. Jeg må tage fat i den leder, der har ansvaret.

Speak: Lederen af hjemmeplejen fra Håndværkerhaven bliver bedt om straks at møde på Vivian Buses kontor.

[På skærbilledet vises optagelser af Ane-Marie Jensen, leder af Håndværkerhavens hjemmepleje, der ser optagelser af en hjemmehjælper, hvor det oplyses, at han tilbringer resten af aftenen i sit eget hjem.]

Ane-Marie Jensen: Jamen, jeg er simpelthen dybt, dybt rystet. Det er så grundlægende et svigt af tillid, så jeg aldrig nogensinde har oplevet noget lignende. Det må jeg sige.

Interviewer: Det er jo stort set alle medarbejdere.

Ane-Marie Jensen: Jamen, det er så forfærdeligt. Jeg er dybt, dybt rystet. Det er jeg virkelig.

Interviewer: Men du er jo daglig leder af det. Vidste du ikke at det her foregik?

Ane-Marie Jensen: Nej, det vidste jeg ikke.

Speak: Københavns Kommune vil nu undersøge forholdene i hjemmeplejen på Håndværkerhaven nærmere.

Interviewer: Hvordan kan det her foregå uden, at ledelsen ved det?

Vivian Buse: Ja, det kan man så sige. Det må jeg så også spørge mig selv om.

Interviewer: Men du er også et eller andet sted en ansvarlig leder?

Vivian Buse: Ja, det er korrekt. Helt sikkert. Og derfor skal jeg jo selvfølgelig ind og handle på den her sag. Det er rigtigt alvorligt. Det er det.

...

Ninna Thomsen: Når vi ser sådan nogle ting finde sted, så får det selvfølgelig konsekvenser med det samme. Jeg vil gerne sige, at da vi så indslaget hos jer eller, at nogle af mine medarbejdere så indslaget, der blev der allerede den dag lavet tjenstlige samtaler med de ni medarbejdere, som vi kunne identificere i indslaget. De er nu sendt hjem. Det gælder også de to gruppeledere. Derudover, så er det faktisk sådan, at vi har – igennem længere tid – har været opmærksom på, at der var problemer i den hjemmepleje. Før jeres indslag blev bragt, har vi faktisk fyret den leder, der var i hjemmeplejen samtidig med, at det blev besluttet, at Håndværkerforeningens plejehjem ikke længere skal være plejehjem. Så de bliver faktisk kommunaliseret fra 1. september.

...

Studievært: Og som sagt så slutter historien ikke her, for på Nyhedernes hjemmeside kan De komme med Deres kommentar til forholdene. De kan også se vores opgørelse af den tid, hjælperne burde bruge i forhold til den korte tid, de faktisk bruger.

...

Studievært: Og TV 2 NEWS, ja, de følger op på afsløringerne her aftenen igennem. Og i de kommende dage vil Nyhedernes reportere og [Person B], [Person C] og fotograf [Person K] dokumentere, at svindlen, som jeg også sagde før, helt åbent bliver planlagt og koordineret af hjælperne selv i frokoststuen."

Nyhederne.tv2.dk bragte den 5. juli 2010 en artikel under overskriften "*Hjemmehjælpere snyder i fællesskab*", hvoraf bl.a. følgende videoklip og tekst fremgik:

"[Videoklip indsæt]

På videoen øverst bliver det dokumenteret, hvordan hjemmehjælperne fra Håndværkerhaven svindler systematisk med tidsregistreringen af deres arbejde."

TV 2 bragte den 5. juli 2010 i 19Nyhederne indslaget "SVINDEL SÆTTES I SYSTEM", hvoraf følgende bl.a. fremgik:

"[8. sekvens]

[På skærbilledet vises skjulte optagelser af [Klager 4] i Håndværkerhavens have. Hans ansigt er sløret med en "måne".]

Speak: Her sætter københavnske hjemmehjælpere deres svindel med tid i system.

[Klager 4]: Du siger bare til, når du skal have nogle tider.

Speak: Midt på arbejdspladsen manipulerer de deres håndholdte computere, så det ser ud som om, de har besøgt de ældre i længere tid, end det er tilfældet.

[På skærbilledet vises skjulte optagelser fra Håndværkerhavens frokoststue. I optagelserne er de viste hjemmehjælpere slørede med en måne over ansigtet.]

Hjemmehjælper A, muldvarp: Det er sådan, du plejer at gøre?

Hjemmehjælper B: Ja, det gør vi altid.

[9. sekvens]

Studievært: 19Nyhederne vil også i aften være præget af sagen om svindel i hjemmeplejen. I aften med nye afsløringer af, hvordan hjemmehjælperne manipulerer med det regnskab, der netop skulle forhindre snyd. God aften.

TV 2 Nyhederne kan nu vise nye skjulte optagelser af hjemmeplejere i Håndværkerhaven i København. Optagelser, der dokumenterer, hvordan de systematisk omgår den tidsregistrering, der skulle sikre, at de ældre får den tid, de har ret til.

[10. sekvens]

[Klager 4] (skjulte optagelser fra Håndværkerhavens have. [Klager 4] er sløret med en måne over ansigtet.): [Denne udtalelse er afskrift fra underteksterne.] Hvad vil du have for nogle tider? De første to, 16.01 til 16.24.

Speak: Her koordinerer hjemmehjælpere deres snyd. Det foregår helt åbent midt på kontoret. De indtaster simpelthen falske tider i deres computere, så de i stedet for at besøge de ældre kan tage hjem eller besøge venner.

Studievært: Mere om de her nye afsløringer lige om lidt her i 19Nyhederne. Sagen begyndte som bekendt i aftes, da vi fortalte, at hjemmehjælperne konsekvent snyder de ældre for den hjælp, de er blevet tildelt. Besøg, der skulle vare over en halv time, bliver kortet ned til blot få minutter, mens hjemmehjælperen holder timelange pauser og ordner private gøremål i arbejdstiden.

Speak: Her er to hjemmehjælpere på shopping midt i arbejdstiden. I stedet for at hjælpe de ældre, bruger de tiden på at kigge på løbesko i Nørrebro Bycenter.

...

[11. sekvens]

Speak: Og de er ikke de eneste, der svigter de ældre. TV 2 Nyhederne kunne i går afsløre, at hjemmehjælpere fra hjemmeplejen Håndværkerhaven i Københavns Nordvestkvarter konsekvent snyder de ældre for den hjemmehjælp, de er blevet tildelt. Vi fulgte en række af hjemmehjælperne for at dokumentere svindlen.

[På skærbilledet fremgår optagelserne fra udsendelsen af 4. juli 2010 af [Klager 1] og [Klager 3] samt [Klager 2], 1.-3. og 6. sekvens].

Den kvindelige hjemmehjælper her tilbringer knapt en time i sin egen lejlighed, selvom hun skriver i sin tidsregistrering, at hun var ude og give hjemmehjælp. Denne hjemmehjælper tager også hjem. Han bruger også en times tid i sin lejlighed, inden han trækker i arbejdstøjet igen og kører tilbage til Håndværkerhaven for at stemple ud. Hjemmehjælperne bruger op mod halvdelen af deres arbejdsdag på at holde pauser, være hjemme hos sig selv, gå på shopping eller tage på pizzeria. Til gengæld bruger de meget lidt tid hos de ældre. Hjemmehjælperen her, som vi fulgte gennem en hel arbejdsdag, brugte i gennemsnit seks og et halvt minut hos hver ældre. Og den mandlige hjemmehjælper, vi så i centeret, brugte blot fem og et halvt minut på sine ældrebesøg.

...

Studievært: Nu skal vi møde to af dem, der har skrevet til os efter afsløringerne i aftes. Henvendelser, der tegner et billede af, at der gennem flere år har været tale om svigt i Håndværkerhaven. [Person E], tidligere ansat i hjemmeplejen i København, fortæller, at svindlen har stået på netop igennem flere år. 76-årige [Person F] bemærkede allerede for to år siden konsekvensen af de her korte besøg af hjemmeplejen.

...

[12. sekvens]

Studievært: Nu skal vi se, hvordan hjemmehjælperne rent praktisk organiserer deres snyd. Det gør de ved at manipulere den lille PDA, altså den her håndholdte computer, som de er udstyret med. Den her lille computer bruger de til at registrere deres dagsplan. Altså, hvor de er, hvornår og hos hvem. Hjemmehjælperen trykker på en knap på skærmen, når han går ind til den ældre, så begynder et stopur at køre. Når hjemmehjælperen går ud, trykker han på en anden knap, og så stopper uret igen, og besøget er altså dermed registreret i systemet. Derfor burde det faktisk være umuligt at snyde. Og for at bevise, hvordan hjemmehjælperne omgår systemet, så sendte vi en muldvarp ind i Håndværkerhaven. Det gjorde vi med et skjult kamera.

Speak: Vi ankommer til en vagt på Håndværkerhaven. Vi er her for at finde ud af, hvordan de ansatte her på stedet kan slippe af sted med at snyde de ældre for den hjælp, de har ret til. Vi er især på udkig efter de såkaldte PDA'er. De computere, der skal registrere, hvad de ansatte bruger deres tid på. Den PDA, manden her sidder med her i hånden.

[På skærbilledet ses skjulte optagelser fra frokoststuen. De viste hjemmehjælper er slørede med en mæne over ansigtet. Der er ikke foretaget stemmeslørning, men optagelserne fra frokoststuen er af forholdsvis ringe kvalitet.]

De ansatte er netop mødt. Ifølge planen så skal vores muldvarp følges med manden her ud til en række ældre, som har ret til hjælp af to hjemmehjælpere, men det vil den anden ansatte ikke. Han har nemlig andre planer for arbejdsdagen.

Hjemmehjælper E: Jeg kommer ikke til frokost. Jeg er ude og spise med nogle kammerater. Jeg kommer først sent om aftenen.

Speak: For at kunne besøge sine venner i arbejdstiden er det vigtigt for den ansatte at sørge for, at det på papiret ser ud til, at de to hjemmehjælpere har overholdt deres arbejdstid.

Hjemmehjælper B: Nu skal du bare se.

Speak: Derfor tager han PDA'en fra vores muldvarp og indtaster falske tidspunkter i forbindelse med besøg.

Hjemmehjælper B: Det plejer vi at gøre sådan her. Jeg plejer. Og de andre. De gør sådan her. Det er ikke noget problem her.

[Følgende er en afskrift fra TV 2s undertekster.]

Hjemmehjælper A, muldvarp: Det er sådan I plejer at gøre?

Hjemmehjælper B: Ja, det gør vi altid.

Speak: Det foregår helt åbenlyst midt i frokoststuen, og ingen ser ud til at synes, at der er noget mærkeligt ved det. Allerede inden arbejdsdagen er begyndt, er dagens tidsskema udfyldt. Nu ser det ud som, alt er foregået efter reglerne.

Hjemmehjælper A, muldvarp: Har jeg alle tiderne?

Hjemmehjælper B: Alle tiderne.

Speak: Vores muldvarp begiver sig herefter alene ud på dagens besøg. Hans partner, som altså skal ud og besøge nogle venner, er ikke med, men på computeren ser alt rigtigt ud.

...

[13. sekvens]

Speak: Og da vi kommer tilbage i Håndværkerhaven, ser vi hvordan det gøres i praksis.

[På skærbilledet ses optagelserne af [Klager 4] i 10. sekvens.]

De ansatte her skal have PDA-computerne til at vise, at de har fulgtes ud til en række ældre, og at de har brugt den tid, de skal, hos dem. Derfor er de nødt til at sørge for, at de har indtastet de samme tider.

[Klager 4]: Nå, du siger bare til, når du skal have nogle tider. Hvad vil du have for nogle tider? De første to, 16.01 til 16.24.

Hjemmehjælper C, mand: Det er da ikke noget, man kan huske. 16.01 til 16.24.

[Klager 4]: 24. Og 16.25 til 16.48.

Hjemmehjælper D, kvinde: Skal vi ikke gå ned og skrive de tider også?

Hjemmehjælper C, mand: Den næste station?

[Klager 4]: Det hedder [borger 2] 16.49 til 17.17. Hvad nu?

Hjemmehjælper C, mand: Færdig.

[Klager 4]: Det er du da ikke. Du skal da skrive de andre tider ind. Har du gjort det?

Hjemmehjælper C, mand: Jeg skal lige have en smøg og slappe af.

[Klager 4]: Og frokosten 19.25 til 20.

[14. sekvens. Pressenævnet bemærker, at de citerede udtalelser er afskrift af TV 2s undertekster. Der er ikke i udsendelsen indsat navne på medarbejderne.]

Speak: Indenfor sidder to andre hjemmehjælpere. Hjemmehjælperen i venstre side af billedet har vi mødt tidligere.

[På skærbilledet ses [Klager 2]. Hun er sløret med en måne over ansigtet. Ved siden af hende sidder efter det oplyste [Person G]. Hun rejser sig for at tale i sin mobiltelefon.]

Det var hende, der kom ud af sin gadedør på billederne her. Nu skal hun have sin tidsregistrering til at stemme.

[Klager 2]: [Fornavnet på såvel Person G som Person H], lægger vi ud med at gå to og to først?

[Person H], *hjemmehjælper:* Ja, vi går altid to og to.

[Klager 2]: Ja, men i første besøg?

[Person H]: Kun hvis han har behov for det. Vi skriver to på.

[Klager 2]: Ja, okay.

[Advokat Simon Hutters har i klagen til Pressenævnet anført, at ovennævnte passage er fejlciteret, og at samtalen i stedet lyder:

”[Klager 2]: [Fornavnet på såvel Person G som Person H], lægger vi ud med at gå to i første besøg?

[Person H]: Ja, vi går altid to hos [Borger 4].

[Klager 2]: Ja, men i første besøg?

[Person H]: Kun hvis han har behov for det, men vi skriver to på.

[Klager 2]: Ja, okay.”]

Speak: Vi har nu været indenfor på Håndværkerhaven. Vi har dokumenteret, hvor let det er at svindle med de PDA-computere, som egentlig skulle kontrollere hjemmehjælperne.

[På skærbilledet ses tidligere viste optagelser af [Klager 4] i 10. sekvens.]

Vores skjulte kamera har dokumenteret, hvordan de ansatte helt åbent forfalsker deres besøgstider. Selvom de ældre kun får besøg af en hjemmehjælper, så skriver de, at de har været to på besøg.

[På skærbilledet fremgår tidligere viste optagelser af [Klager 2] i frokoststuen.]

Når besøgene er kortere, end de skal være, så skriver hjemmehjælperen flere minutter på, så alt ser ud til at være udført efter reglerne. Og når hjemmehjælperne forlader arbejdet i lange perioder, så opdigter de tiderne, allerede inden vagten begynder.

Hjemmehjælper A, muldvarp: Det er sådan, de plejer at gøre?

Hjemmehjælper B: Ja, det gør vi altid.

[15. sekvens]

Studievært: Det er sådan, de plejer at gøre, og det har de altid gjort. Hvad siger du til, at hjemmehjælperne åbent manipulerer med det værktøj, der burde kontrollere dem?

Ninna Thomsen: Altså, sådan som jeg ser jeres indslag, så er det jo systematisk svindel. Det må man sige. Systematisk svindel med, hvor lang tid man har været hos de ældre. Og det er ikke i orden. Og det er også derfor, at vi nu vil give sagen videre til Københavns Politi faktisk med henblik på, om de vil rejse tiltale mod de her mennesker.

...

Ninna Thomsen: Vi har allerede i dag besluttet, at aftenhjemmehjælperen i Håndværkerhaven den bliver nedlagt fra dag dato og ført over i Bispebjerg hjemmehjælper. Og igen fra første september der nedlægges vi også daghjemmehjælperen på Håndværkerhaven."

Den 6. juli 2010 kl. 19.00 bragte TV 2 nyhedsindslaget "*HJEMMEPLEJESKANDALE BREDER SIG*", hvoraf følgende bl.a. fremgik:

"*Studievært:* God aften og velkommen til 19Nyhederne, der nu for tredje aften i træk kan afsløre svigt og svindel i den københavnske hjemmehjælper. Afsløringer, der i dag førte til, at samtlige hjemmehjælperne i Håndværkerhaven i København blev kaldt til tjenstlig samtale, flere er politianmeldt. Før vi viser Dem, at problemet altså ikke er isoleret til et enkelt sted i København, så får De her en gennemgang af sagen, der begyndte i 19Nyhederne søndag. Her afslørede vi med skjult kamera, hvordan hjemmehjælperne i Håndværkerhaven i København holdt timelange pauser og foretog private indkøb, mens hjælpen til de ældre altså blev skåret ned til få minutter. Og i aften kunne vi i 19Nyhederne dokumentere, hvordan hjemmehjælperne manipulerer med det tidsregistreringsværktøj, der netop skulle sikre, at de ældre får den tid, de har ret til. Helt systematisk ændrer de besøgstiderne i deres computere, så der ser ud som om, at de har passet deres arbejde.

...

Studievært: Med skjult kamera har vores reportere fulgt hjemmehjælperne, der tager sig af handicappede og psykisk syge. Men nu i det nordlige København, og mønsteret, ja, det er det samme. Hjemmehjælperne holder timelange pauser, foretager indkøb til sig selv. Kører private ærinder i arbejdstiden, i stedet for at bruge tiden på almindelig hjemmehjælp.

Speak: Vi er i en Fakta butik i København. Indenfor er en hjemmehjælper i gang med at foretage private indkøb midt i arbejdstiden.

[Af skærbilledet fremgår optagelser med en hjemmehjælper i Fakta. Hun er sløret med en måne over ansigtet.]

TV 2 Nyhederne har tidligere vist, hvordan hjemmehjælperne fra Håndværkerhaven i København tager på indkøb i arbejdstiden. [På skærbilledet vises optagelser af [Klager 1] og [Klager 3] fra 2. sekvens.]

Men denne hjemmehjælper, der er på indkøb i Fakta, arbejder ikke på Håndværkerhaven. Hun arbejder et andet sted. Vi har fulgt en række hjemmehjælperne fra hjemmehjælperen på Lærkevej i København.

...

Studievært: Formanden for FOA, hjemmehjælpernes organisation, siger i dag, at svindlen er mere omfattende, end han forleden havde fantasi til at forestille sig.

Dennis Kristensen, formand for FOA: Det må jeg sige. Min fantasi er altså ikke beskidt nok. Den burde så også kunne rumme, at I kan finde flere eksempler på det, og det gør det her til en endnu større sag. Det gør også, at man må kigge på, om den københavnske hjemmepleje ikke bør kigges lidt nøjere efter i sømmene.

Studievært: Og det bliver den altså, som vi hører, formentligt nu. Selvom TV 2 Nyhederne altså kan dokumentere omfattende svigt og svindel, fik Håndværkerhavens hjemmepleje ganske flotte karakterer i en tilsynsrapport lavet for blot et år siden."

TV 2/DANMARK A/S har oplyst, at TV 2 News omtalte sagen i nyhedsudsendelserne den 6. juli 2010 kl. 7.00, kl. 8.30, kl. 10.30 og kl. 20.30, den 7. juli 2010 kl. 16.00 og den 13. juli 2010 kl. 21.00.

FOA Fag og Arbejde har herudover vedlagt en udskrift fra nyhederne.tv2.dk, der viser, at yderligere 93 artikler angik hjemmeplejen. Der er i klagen til Pressenævnet henvist til de to artikler "Hjemmehjælpere snyder de ældre" af 4. juli 2010 og "Hjemmehjælpere snyder i fællesskab" af 5. juli 2010.

Yderligere oplysninger

Københavns Kommune, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, udsendte følgende pressemeddelelse den 5. juli 2010:

"TV 2's optagelser viser blandt andet, at nogle medarbejdere holder meget lange pauser og bruger arbejdstiden til at gå på private indkøb.

Som følge af sagen har forvaltningen valgt at fjerne ansvaret for hjemmeplejen fra forstanderen i Håndværkerforeningens Plejehjem. Ledelsen af hjemmeplejen overgår nu til hjemmeplejen på Nørrebro.

Kommunen har desuden indgået en fratrædelsesordning med lederen af aftenplejen pr. 1. juli, og syv medarbejdere, en teamleder og en ansvarshavende sygeplejerske er som følge af udsendelsen blevet bedt om ikke at komme på arbejde indtil videre. Derudover indføres der omgående skærpet ledelsestilsyn og stikprøver i alle hjemmepleje-enheder i kommunen.

- For at der ikke skal herske usikkerhed om hjemmeplejens arbejde, har vi allerede været i kontakt med tre-fjerdedele af de i alt 158 ældre borgere, der modtager aftenhjemmepleje, og der er indtil videre ikke noget, der tyder på, at de har været udsat for omsorgssvigt. Men sagen har omgående haft konsekvens for de pågældende medarbejdere og ledere, og vi indfører nu skærpet tilsyn med alle hjemmeplejegrupper i København, så vi kan være helt sikre på, at det her kun er et enkelt broddent kar, siger Ninna Thomsen.

I udsendelsen fremsættes der kritik af, at borgerne ikke modtager hjælp i de antal minutter, som de har ret til. Men det er en forkert præmis for indslaget. For borgerne har ret til en bestemt ydelse, som eksempel rengøring eller indkøb – ikke en bestemt tid. Og det kan sagtens forekomme, at behovet for hjælp varierer i forhold til den angivne tid (Se nærmere dokumentation i faktaark nederst på siden).

FEJL OG UNØJAGTIGHEDER I TV'2 UDSENDELSE...

Elementerne i de præsenterede indslag er nedenfor sammenholdt med de oplysninger, Københavns Kommune har om de præsenterede elementer.

<i>Elementer i indslag 1</i>	<i>Fakta</i>
...	...
2 Borgeren er visiteret til ydelser på 36 min.	Det er kommunens vurdering, at borgeren får de ydelser, der er behov for. Borgeren oplyser til kommunen ved opringing den 2/7, at hun selv klarer hovedparten af de
Borgeren får 4 min og 47 sek.	

Medarbejderen og kollegaen kører til Silvan mhp. privat indkøb (indgår i indslag 2).	tildelte ydelser, og derfor ikke har brug for hjælpen til andet end den der leveres i filmklippet. Indkøbet i Silvan vedrører indkøb til denne borger. Medarbejderen har fået tilsagn fra daglig leder om dette. Dette optræder ikke i tidsregistreringen.
...	...
5 Medarbejderen holder lange pauser, bl.a. ved at vente på pizza.	Medarbejderne må købe aftensmad i vagen.
6 Medarbejderen kører hjem på sin bopæl og opholder sig i længere tid.	Uacceptabelt at køre hjem medfører påtale.
<i>Elementer i indslag 2</i>	
...	...
9 Medarbejderen henter kollega på vej tilbage til plejehjemmet.	Uacceptabelt at hente kollega til dette formål.
10 Medarbejderen filmes i centeret. Stopper og kigger på sko.	Uacceptabelt i denne situation. Medfører påtale.
11 Medarbejder og kollega køber sammen pizza på vej hjem.	Medarbejderne må købe aftensmad i arbejdstiden.
12 Medarbejder og kollega kører til plejehjemmet, hvor den mandlige medarbejder opholder sig 1½ time.	I de 1½ time indgår frokost, dokumentation og IT-superbrugeropgaver.
13 Klip viser kvindelig medarbejder foran egen bopæl	Kommunen er blevet oplyst, at medarbejderen føler sig utryk, fordi hun føler sig forfulgt af TV-holdet. Ringer til kollegaer og chef og beder dem komme til undsætning. De tager nummeret på bilen og politiet oplyser at det er TV 2, der ejer bilen. Bekræftes af chef og kollegaer."

B.T. bragte den 28. juli 2010 en artikel under overskriften "Knust af TV 2" og underoverskriften "B.T. BESØGER [KLAGER 2], 44-årig hjemmehjælper, der tager til genmæle mod anklagerne fra tv-kanalen." Af artiklen fremgik bl.a. følgende:

"[Klager 2] blev filmet, mens hun kørte hjem i sin egen bil og bliver dér i en time. I dag er hun renset for enhver mistanke af Københavns Kommune. Hun har fået en påtale, der betyder, at hun fremover ikke må bruge sin egen bil i arbejdstiden, og at hun skal følge retningslinjerne for brug af den håndholdte computer. Retningslinjer, som kommunen først efter udsendelsen fik nedfældet på skrift."

Af en individuel fratrædelsesaftale af 30. juli 2010 indgået mellem [Klager 3] repræsenteret ved FOA og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen fremgår bl.a. følgende:

"Parterne er enige om følgende tilkendegivelser:

At [Klager 3] ikke har foretaget snyd ved sin brug af PDA'en for egen vindings skyld

At [Klager 3] ikke har foretaget private indkøb i arbejdstiden

At det anerkendes, at [Klager 3] har haft opfattelsen af at have foretaget kvalificerede og relevante beslutninger hos borgerne den 4. juni 2010."

I et referat af 30. juli 2010 fremgik FOA's gennemgående bemærkninger fra partshøringssamtaler den 21. juli 2010 vedrørende [Klager 1], [Klager 2], [Klager 3] og [Klager 4]. Af referatet fremgår bl.a. følgende:

”Det bemærkes for god ordens skyld, at der ikke er grundlag for at antage, at [Klager 4], [Klager 2] og [Klager 1] har snydt med registreringer i PDA'erne for egen vindings skyld, og at det er væsentligt, at der bliver udarbejdet nogle faste retningslinjer for brugen af PDA'erne, da manglen på sådanne retningslinjer kan give anledning til uensartet og fejlagtig brug.

Den påtale, der er givet til [Klager 4] og [Klager 2], er udelukkende fremadrettet og givet med henblik på fremover at sikre en korrekt brug af PDA'erne.

Af et referat af 19. august 2010 fra Social- og Sundhedsforvaltningen fremgår bl.a. følgende:

”2. Hjemmeplejen ()

Som opfølgning på sagen om hjemmeplejen ved Haandværkerforeningens Plejehjem er igangsat en række specifikke og tværgående initiativer. Udvalget forelægges en redegørelse for initiativerne og den videre proces.

...

For at sikre at ingen har været udsat for omsorgssvigt, har Sundheds- og Omsorgsforvaltningen fra den 2. juli 2010 og dagene frem besøgt eller ringet til samtlige 158 borgere, der modtog aftenhjemmepleje fra Haandværkerforeningens plejehjem. Forvaltningen har i den forbindelse ikke identificeret tilfælde af omsorgssvigt.

I forhold til *medarbejderne* i hjemmeplejen har Sundheds- og Omsorgsforvaltningen:

...

- Anmeldt forhold til politiets vurdering vedr. straffeloves bedrageribestemmelser og/eller dokument-falsk. Forvaltningen afventer svar fra politiet.

...

Overflytning af hjemmeplejen ved Haandværkerforeningens plejehjem.

Den 2. juli 2010 anmodede Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bestyrelsen for Haandværkerforeningens plejehjem om en redegørelse. I redegørelsen af 8. juli 2010 (bilag 2) tilkendegav bestyrelsen, at institutionen ledelsesmæssigt ikke ville være i stand til at leve op til forvaltningens krav, mål og rammer inden den 1. september 2010, hvorfor bestyrelsen anmodede om, at ledelsen af hjemmeplejen blev overført til kommunens hjemmeplejeenhed Bispebjerg.

På baggrund heraf blev hele hjemmeplejeenheden pr. 9. juli 2010 overflyttet til hjemmeplejeenheden Bispebjerg, idet det akutte behov for ledelsesmæssig understøttelse og beslutnings- kompetence dermed kunne opfyldes.

...

Indstillingen blev godkendt”

Sundheds- og Omsorgsforvaltning sendte ved e-mail af 14. september 2010 følgende til FOA:

”[Klager 2] var ikke på arbejde den 5. juni 2010

[Klager 2] var på arbejde den 6. juni 2010. Hun besøgte ifølge sin køreliste ikke borgeren ved navn [Borger 4].

[Klager 2] var på arbejde den 13. juni 2010. Hun besøgte ifølge sin køreliste borgeren [Borger 4] to gange, hhv. kl. 16.25 og kl. 21.48.”

Advokat Simon Hutters anmodede ved brev af 15. september 2010 TV 2 om et genmæle over for såvel generelle udsagn som konkrete udsagn i forhold til de enkelte klagere. Af genmæleanmodningen vedrørende de enkelte klagere fremgår bl.a. følgende:

”For så vidt angår Klager 1 [Klager 3], ønskes der konkret et genmæle i forhold til følgende oplysninger:

- ”De (herunder Klager 1) snyder systematisk de ældre for den pleje, de har ret til”
- ”Til gengæld er der masser af tid til private ærinder”,
- ”Den første halvdel af vagten har den mandlige hjemmehjælper holdt pause, været på shopping og på pizzeria i 2 timer og 31 minutter”,
- ”Og det er ikke kun disse to hjemmehjælpere (Klager 1 og 2), der snyder de ældre for hjemmepleje”
- ”Arbejdsdagen slutter med, at han kører tilbage til Håndværkerhaven for at holde en time og 10 minutters pause. Vores optælling viser, at han i løbet af sin 8 timers vagt holdt pause i 4 timer og 38 minutter”,
- ”det er altså ikke kun to hjemmehjælpere (refererende til Klager 1 og 2), der systematisk snyder de ældre for den tid, de har ret til”,
- ”optagelser, der dokumenterer, hvordan hjemmehjælperen altså bruger tiden på andre ting end at hjælpe [Borger 1] og de andre ældre, som han har ansvaret for”,
- ”nu skal vi have forklaringen fra én af de hjemmehjælpere, der snyder med tiden”,
- ”Det her er den hjemmehjælper, vi netop har fulgt til Nørrebro-centeret. Han holdt pause over halvdelen af sin arbejdsdag”,
- ”I stedet for at hjælpe de ældre, bruger de (refererende til Klager 1 og 2) tiden på at kigge på løbesko i Nørrebro Bycenter”,
- ”de (refererende til Klager 1 og 2) er ikke de eneste, der snyder de ældre”.

For så vidt angår Klager 2 [Klager 1], ønskes der konkret et genmæle i forhold til følgende oplysninger:

- ”De (herunder Klager 1) snyder systematisk de ældre for den pleje, de har ret til”
- ”Og det er ikke kun disse to hjemmehjælpere (Klager 1 og 2), der snyder de ældre for hjemmepleje”
- ”det er altså ikke kun to hjemmehjælpere (refererende til Klager 1 og 2), der systematisk snyder de ældre for den tid, de har ret til”,
- ”I stedet for at hjælpe de ældre, bruger de (refererende til Klager 1 og 2) tiden på at kigge på løbesko i Nørrebro Bycenter”,
- ”de (refererende til Klager 1 og 2) er ikke de eneste, der snyder de ældre”.

For så vidt angår Klager 3 [Klager 2], ønskes der konkret et genmæle i forhold til følgende oplysninger:

- ”konsekvent snyder de ældre for den hjemmehjælp, de er blevet tildelt”
- ”det er ikke kun disse to hjemmehjælpere (men også Klager 3), der systematisk snyder de ældre for den tid, de har ret til”,
- ”Vi fulgte en række hjemmehjælpere for at dokumentere svindlen. Denne kvinde her (Klager 3) tilbragte næsten en time i sin lejlighed, selvom hun skriver i sin tidsregistrering, at hun var ude og give hjemmehjælp”,
- ”Og da vi kommer tilbage til Håndværkerhaven, ser vi, hvordan det gøres i praksis (refererende til, hvordan der ”manipuleres” med pda’er)”,
- ”Nu skal hun have sin tidsregistrering til at stemme”
- ”Vores skjulte kamera har dokumenteret, hvordan de ansatte helt åbent forfalsker deres besøgstider”
- ”Selvom de ældre kun får besøg af én hjemmehjælper, så skriver de, at de har været to på besøg. Når besøgene er kortere, end de skal være, så skriver hjemmeplejeren flere minutter på, så alt ser ud til at være udført efter reglerne”.

For så vidt angår Klager 4 [Klager 4], ønskes der konkret et genmæle i forhold til følgende oplysninger:

- "Her sætter københavnske hjemmehjælpere deres svindel med tid i system",
- "Midt på arbejdspladsen manipulerer de deres håndholdte computere, så det ser ud som om, de har besøgt de ældre i længere tid, end det er tilfældet",
- "Her koordinerer hjemmehjælpere deres snyd. Det foregår helt åbent midt på kontoret. De indtaster simpelthen falske tider i deres computere, så de i stedet for at besøge de ældre kan tage hjem eller besøge venner",
- "konsekvent snyder de ældre for den tid, de får tildelt" ved at holde "timelange pauser" og "ordner private gøremål i arbejdstiden"
- "Og da vi kommer tilbage i Håndværkerhaven, ser vi, hvordan det gøres i praksis (refererende til, hvordan der "manipuleres" med pda'er)",
- "De ansatte her skal have pda-computerne til at vise, at de har fulgtes ud til en række ældre, og at de har brugt den tid, de skal hos dem. Derfor er de nødt til at sørge for, at de har indtastet de samme tider",
- "Vores skjulte kamera har dokumenteret, hvordan de ansatte helt åbent forfalsker deres besøgstider".

Af advokat Simon Hutters e-mail af 2. november 2010 til Sundheds- og Omsorgsforvaltningens personaleafdeling fremgår bl.a. følgende:

"TV 2 har oplyst, at Københavns Kommune ved Vivian Buse og Ane-Marie Jensen og Thomas Hundsbæk-Pedersen fik forelagt TV 2's materiale i sagen, at Københavns Kommune herefter havde 4 dage til at undersøge forholdene, der blev omtalt i indslaget, som blev forevist, idet kommunen eksplicit blev bedt om at undersøge, om der var faktuelle fejl i indslaget samt tage kontakt til de pågældende medarbejdere for at indhente deres forklaringer, og at Københavns Kommune ikke fandt væsentlige fejl i materialet, kommunen fik forelagt.

...

6) Københavns Kommune gjorde det i weekendens løb klart, at der var flere fejl, unøjagtigheder og fordrejninger, der efter vores foreløbige oplysninger kunne gives forklaringer på. Det blev med en enkelt mindre undtagelser afvist af TV 2."

...

TV 2 har anført, at de ældre ifølge Vivian Buse har ret til den tid, de er visiteret til, og at de således ikke alene skal have de ydelser, de er visiteret til, men at de også har ret til, at hjemmehjælpere bruger den tid, der er afsat hos den ældre.

Jeg hører gerne Københavns Kommunes og Vivian Buses bemærkninger hertil.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen kan oplyse, at Vivian Buse ikke har udtalt sig herom til TV 2. Vivian Buse har over for TV 2 omtalt principperne for fleksibel hjemmehjælp, efter hvilke, hjemmehjælpsmodtagerne kan bytte ydelser mv. Forvaltningen kan endvidere oplyse, at hjemmehjælpsmodtagere i forvaltningen er visiteret til ydelser og ikke tid, og at forvaltningen fra starten af sagen har forsøgt at forklare TV 2, at de havde misforstået disse forhold."

Af advokat Simon Hutters e-mail af 11. november 2010 til Sundheds- og Omsorgsforvaltningens personaleafdeling fremgår bl.a. følgende:

"Af vores noter fra mødet [den 28. oktober 2010] fremgår blandt andet,

at det fra forvaltningen blev bekræftet, at der på Håndværkerhaven var forudsat en times administrativt arbejde til afrapportering og opfølgning, der skulle udføres på Håndværkerhaven. Dette stemmer i øvrigt mig bekendt overens med den almindelige arbejdsgang inden for hjemmeplejen.

[Kommunens bemærkning:]

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen kan ikke bekræfte, at der var forudsat en time til administrativt arbejde. Forvaltningen kan dog oplyse, at der i forbindelse med afvikling af aftenvagten arbejde opstår

strukturel ledig tid op mod frokostpause, som kan anvendes til dokumentation og udarbejdelse af døgn-ugeplaner. Hvis arbejdsopgaver er forudsat skal disse være planlagt og fremgår af kørelisterne.”

2 Parternes synspunkter

2.1 Klagernes synspunkter

Samfundsmæssig interesse

Advokat Simon Hutters har anført, at det et væsentligt samfundsanliggende, når Københavns Kommune ikke leverer den hjemmehjælp, som de ældre borgere er visiteret til. Udsendelserne den 4. og 5. juli 2010 er imidlertid ikke en kritik af Københavns Kommunes ledelsesansvar, men en kritik af, at hjemmehjælperne på Håndværkerhaven ikke opfylder deres arbejdsforpligtelser. Klagerne beskyldes for at bruge arbejdstiden til private gøremål og svindle med de håndholdte computere, PDA'er.

TV 2 har i perioden 4.–11. juli 2010 intensivt anvendt de forskellige optagelser af klagerne, der er blevet fremstillet som svindlere på et ukorrekt grundlag.

Det forhold, at man udfører et arbejde for det offentlige, indebærer ikke nødvendigvis, at man må acceptere at blive forfulgt, overvåget og udstillet på landsdækkende tv. Ingen af klagerne har givet samtykke til offentliggørelsen af optagelserne.

Advokaten har oplyst, at der har været en langvarig konflikt mellem to grupper af ansatte ved Håndværkerhaven. Kommunen har været bekendt med den ”dårlige kultur” gennem længere tid, og der har været afholdt flere møder mv. uden, at det har ført til forbedringer. Denne konflikt og kulturen har imidlertid ingen relation eller relevans i forhold til de anklager, som TV 2 kommer med i indslagene.

Beslutningen om at nedlægge Håndværkerhaven pr. 1. september 2010 er en beslutning, som blev truffet lang tid før TV 2's indslag. Dette undlod TV 2 at gøre opmærksom på i de opfølgende udsendelser efter 4. og 5. juli 2010.

Skjult kamera og optagelser i øvrigt

Klippene fra Håndværkerhaven er optaget af en vikar under hans ansættelse i Håndværkerhaven. Hverken klagerne, ledelsen på Håndværkerhaven eller andre med tilknytning til plejehjemmet var bekendt med, at vikaren foretog optagelser af kollegerne på arbejdspladsen, og at hans observationer skulle anvendes i udsendelser på TV 2.

TV 2 har haft en kilde, der var ansat ved Håndværkerhaven, og som har berettet om de kritisable forhold, TV 2 har ønsket at dokumentere med optagelserne. TV 2 kunne således have bragt et interview med sin kilde som dokumentation for sine påstande i stedet for at anvende skjult kamera. Hertil kommer, at en lang række hjemmehjælpere, der i TV 2's efterfølgende udsendelser har stillet op til interviews og fremsendt udtalelser til TV 2 om de emner, der er genstand for udsendelserne. København Kommunes undersøgelser viste, at der ikke er konstateret tilfælde af omsorgssvigt.

De øvrige optagelser af klagerne, der indgår i udsendelserne, er foretaget i forbindelse med TV 2's længerevarende overvågning og forfølgelse af klagerne.

Anonymisering

Ingen af klagerne er effektivt slørede i udsendelsen, således er der blandt andet ikke foretaget stemmesløring. Klagerne er alle blevet genkendt af såvel familie og bekendte som fremmede, herunder i form af anklagende udtalelser og forskellige former for konfrontationer blandt andet på Facebook, hvor de omtales som ”svin”, ”der snyder de ældre”, samt stoppet på gaden. Samtlige klagere får krisehjælp.

Ved TV 2's ”konfrontation” med [Klager 3] zoomes der så tæt på ham, at hans ansigt kan ses gennem sløringen. Der er bragt optagelser af [Klager 2] ved hendes bopæl med oplysning om, at det er hendes bopæl. I sekvens 14 ses [Klager 2] særegne hår og armbånd, og [Klager 4] kan let identificeres ud fra frisure, hudfarve og kropsbygning. [Klager 4] har flere gange oplevet at blive genkendt af de ældre, som han besøger på sin nye arbejdsplads, hvilket er yderst problematisk.

[Klager 1] og [Klager 3] er ikke blevet sløret i optagelserne fra Nørrebro Bycenter. Gennem en uge anvendte TV 2 intensivt et stillbillede af [Klager 1] og [Klager 3] som "logo" og symbol på den påståede "systematiske" og "konsekvente" snyd.

TV 2 har således foretaget en begrænset og utilstrækkelig sløring af klagerne.

Herudover er der henvist til Pressenævnets kendelse af 31. oktober 2006 sag nr. 2006-6-0360, kendelse af 22. august 2007 sag nr. 2007-6-0518, kendelse af 21. september 2010 i sag nr. 2010-6-1001 og Højesterets kendelse af 12. april 2010 i sag 7/2010(gengivet i U.2010.1859H) samt Pressenævnet årsberetning 2006.

Borgerens ydelse

Et af udsendelsernes omdrejningspunkter er den tid, der er visiteret til de ældre. TV 2 oplyser således blandt andet, at man i udsendelserne undersøger, om de ældre får den hjælp, de er blevet "tildelt".

Der er tale om tidsrammer, hvori den hjælp, som borgerne er visiteret til, skal ydes. Er hjælpen ikke nødvendig, skal hjemmeplejen ikke bruge den tid, der er afsat. Udeladelsen af disse oplysninger skaber et misvisende billede af, hvad de ældre har krav på, og dermed også et misvisende billede i forhold til hvilke rettigheder, hjemmeplejerne eventuelt tilsidesætter.

TV 2 undlader endvidere at oplyse, at der i hjemmeplejens aftenvagter – som samtlige af optagelserne i udsendelserne har været foretaget i – hverken er afsat transporttid mellem besøgene eller tid til parkering. I en visiteret tidsramme på eksempelvis 25 minutter skal der således indregnes transporttid og lignende, uanset at dette ikke fremgår af visitationen.

TV 2 henviser til, at hjemmehjælperne holder lange pauser under deres ophold i Håndværkerhaven. Når hjemmehjælperne er på Håndværkerhaven, er der afsat en times administrativt arbejde, eksempelvis til opvask, afhentning af bleer, mv. Det er ikke muligt at registrere tid som andet end besøg hos borgerne, hvilket burde have været oplyst i udsendelserne.

Henset til, at TV 2 har haft en "muldvarp" og en kilde, der begge var ansat ved Håndværkerhaven, kunne TV 2 være blevet bekendt med disse forhold ved et minimum af research. Det er misvisende, når TV 2 uden videre lægger til grund, at hjemmehjælpernes ophold i Håndværkerhavens lokaler udelukkende er udtryk for pauser.

Efterprøvelse

Det er ikke en retvisende gengivelse at oplyse, at [Klager 1], [Klager 2] og [Klager 4] har fået påtaler for ikke at bruge deres PDA'er korrekt. De har modtaget påtaler, og de er uddybet af kommunen, som det fremgår af FOA's referat den 30. juli 2010. Det afvises, at der i relation til [Klager 2] og [Klager 4] forelå "grove tillidsbrud".

TV 2 undlader i sin gengivelse og fremvisning af optagelserne fra Nørrebro Bycenter at orientere om, at [Klager 1] og [Klager 3] også var i Silvan ved besøget den 4. juni 2010. Det var formålet med turen. En borger skulle have skåret et tæppe til, og [Klager 3] havde fået tilladelse hertil fra sin leder.

Disse oplysninger er dokumenteret ved borgerens brev af 29. juli 2010 "Erklæring om [Klager 3]s indkøb af tæppe":

"...

[Klager 3] kom samme aften tilbage og fortalte, at han havde været i Silvan, men at de ikke kunne skære kunstgræs ud efter mål.

...

Ved et senere besøg fortalte [Klager 3], at han havde fundet et sted, der skar kunstgræs ud efter mål, og at han ville hente tæppet og tage det med til mig. [Klager 3] kom derefter med mit tæppe."

[Klager 3] var ca. to minutter inde i en sportsbutik for at se på løbesko. Der var ikke tale om en "shoppingtur". Klager var berettiget til at hente pizza, jf. København Kommunes pressemeddelelse af 5. juli 2010.

Seerne får indtryk af, at konfrontationen med [Klager 3] sker umiddelbart efter besøget i centeret. Konfrontationen sker imidlertid først cirka fire uger efter, torsdag den 1. juli 2010. Han erindrer på dette tidspunkt ikke umiddelbart besøget.

Mandagen forinden havde han set en kameramand foretage optagelse ved Borger 1's bopæl. Kamera-manden oplyste om et interview med Borger 1's og "Velfærds-Danmark" og gav telefonnummeret til den journalist, der havde forestået interviewet med borgeren. Journalisten spurgte [Klager 3], om han ville deltage i et tv-interview og fortælle, hvordan arbejdet i hjemmehjælpen fungerer. Dette afslog klager, men indvilligede i en generel telefonisk drøftelse. Journalisten oplyste, at han ville ringe, når udsendelsen skulle vises, men konfronterede ham i stedet den 1. juli 2010. Konfrontationen på mellem 20 og 25 minutter er delvis gengivet i sekvens 6. Journalisten stillede ham spørgsmål vedrørende de forskellige optagelser, herunder til hans private ærinder i Fakta. [Klager 3] meddelte journalisten, at der ikke var tale om private indkøb.

Han oplyste endvidere, at han var teknisk superbruger på hjemmehjælpernes PDA'er, og at han derfor havde nogle administrative opgaver, som også skulle varetages i løbet af dagen, hvilket belastede hans arbejdstid særligt, fordi hjemmehjælperne netop var gået over til et nyt håndholdt system. Han oplyste, at denne tid kun kunne fragå den tid, borgerne var visiteret til. Tiden blev registreret i overensstemmelse med en accepteret praksis på Håndværkerhaven, hvor "superbrugertid" registreres som "borgertid".

Den tid, som TV 2 lægger til grund i udsendelserne, er tiderne i hans køreliste for den pågældende dag og ikke tider, som han har registreret. Den pågældende dag var hans PDA i stykker. Han informerede samme dag sin leder om, at hans PDA var i stykker, og efter aftale med lederen havde han ikke foretaget registreringer den pågældende dag. Det er lederen, der har gennemført den endelige registrering af tiderne i systemet.

Klager udtalte sig til tv om disse forhold, men TV 2 undlod at bringe optagelsen. TV 2 præsenterede i stedet de klippede optagelser for blandt andet Vivian Buse og Ninna Thomsen, der ikke havde kendskab til hans arbejde.

[Klager 3] har indgået en individuel fratrædelsesaftale, hvoraf det eksplicit fremgår, at klager ikke har snydt ved brugen af PDA'en.

Det oplyses, at [Klager 1] snyder de ældre og tager i Nørrebro Bycenter i stedet for at passe sit arbejde. Leder [Person I] havde givet hende tilladelse til at ledsage [Klager 3] til centeret, jf. e-mail af 28. september 2010 fra [Person I] til FOAs faglige sekretær:

"Vedr. D. 4. juni 2010

Undertegnede har givet [Klager 3], [Klager 1] tilladelse til at købe et "græstæppe" til en borger i Ryparken. Alle med nye PDA virkede ikke, der iblandt [Klager 3]s."

Hendes arbejdsgiver har ikke vurderet hendes besøg som "helt uacceptabelt". [Klager 1] har afvist at være omplaceret mod eget ønske, ligesom hun heller ikke er blevet kontaktet af TV 2.

Indslagene, hvori [Klager 2] indgår, indeholder dels oplysninger om, at hun skulle have opholdt sig i sit hjem i arbejdstiden dels, at hun skulle have "svindlet", "snydt" og "manipuleret" med tidsregistreringen.

Oplysningen om, at hun har opholdt sig i hjemmet, indledes med en speak, hvori det fremstår som om, hun ved sit ophold i hjemmet "snyder de ældre for hjemmepleje". Påstanden fremsættes gentagne gange efterfølgende i udsendelserne. Situationen er imidlertid skabt af TV 2 selv.

[Klager 2] opdagede en person, der fulgte efter hende og tog billeder af hende. Dette støttes af en erklæring af 30. juli 2010 fra [Person I], der opfordrede hende til at tage hjem og vente på den

ansvarshavende sygeplejerske [Person D] (advokat Simon Hutters har oplyst, at [Person D] efter råd fra sin fagforening har afvist at afgive en erklæring). Bilens registreringsnummer blev efterfølgende tjekket, og politiet oplyste, at den tilhørte TV 2. Som det fremgår af pressemeddelelsen, var klager berettiget til i situationen at tage hjem.

Det er ikke korrekt, at [Klager 2] og den anden hjemmehjælper foretog indtastninger på deres PDA'er i frokoststuen (sekvens 14). [Klager 2] spillede spil på sin PDA, og den anden hjemmehjælper i billedet talte i telefon. Speaken i indslaget giver indtryk af, at hendes samtale foregik med personen [Person G] til højre for hende, og forvaltningen indkaldte [Person G] til partshøring herom. Af [Person G]s brev til forvaltningen fremgår det, at samtalen imidlertid foregik mellem klager og [Person H], der var klagers faste "makker" på ruterne. Dette var TV 2's muldvarp bekendt med, idet optagelserne blev foretaget ved samme bord. Forholdet må endvidere være åbenbart, når optagelsen ses uden sløring.

[Klager 2] og [Person G] havde på dagen for optagelserne ekstravagt. [Klager 2] skulle ikke den dag, men den efterfølgende uge, besøge borgeren [Borger 4], som samtalen handlede om. [Borger 4] bor på ruten, som [Person H] og hendes makker skulle køre den dag. Optagelserne i sekvens 14 blev klippet ud af en situation, hvor [Klager 2] var i gang med at planlægge sin rute for den følgende uge, hvor hun havde fast vagt. Klager spurgte til antallet af hjemmehjælpere, fordi borgeren netop var kommet hjem fra hospitalet, og det var uklart, om antallet af hjemmehjælpere pr. besøg var fastlagt.

Optagelserne giver indtryk af, at [Klager 2] registrerede, at der havde været to til et besøg, hvor der reelt kun havde været én hjemmehjælper. Når hun spurgte til "[Borger 4]" i den konkrete situation, havde det således ingen relation til hendes arbejde, men til hendes arbejde i den kommende uge. Samtalen i sekvensen er fejlreteret. Det er heller ikke muligt at registrere fremtidigt arbejde.

I [Klager 2] ansættelsesretlige påtale er det fremhævet, at påtalen "udelukkende [er] fremadrettet".

[Klager 2] blev konfronteret i Håndværkerhaven den 1. juli 2010. Hun genkendte det tv-hold, der forfulgte hende den 25. maj 2010 (3. sekvens). Hun blev stærkt ophidset over at se tv-holdet igen. Denne seance blev optaget. Hun forklarede journalisten omstændighederne for, at der i hendes kørebog for 25. maj 2010 var anført tid hos borgere, selvom hun havde været hjemme, og at ledelsen på Håndværkerhaven havde accepteret forholdet. Hele forløbet varede ca. 20 minutter. TV 2 har imidlertid hverken bragt de udtalelser, hun fremkom med under samtalen, eller undersøgt forholdene.

I sekvens 13 påstår TV 2, at [Klager 4] "koordinerer sin snyd" og indtaster "falske tider" ved, at begge hjemmehjælpere i optagelsen registrerede at have besøgt borgere, mens han og den anden hjemmehjælper i realiteten var gået hver til sit.

PDA'ernes ure var indstillet forskelligt, og der opstod ofte uoverensstemmelser i hjemmehjælpernes registreringer, når de gik to sammen. Tidsforskelle i registreringerne kan bl.a. være problematiske i forbindelse med kontrol af hjemmehjælpernes arbejde. Der var indført en fast praksis, hvorefter hjemmehjælperne afstemte tider for at undgå uoverensstemmelser. Denne praksis var almindeligt kendt blandt både hjemmehjælpere og ledere og gav ikke anledning til problemer.

Situationen i sekvens 10 var ikke koordineret snyd. I optagelserne sikrede [Klager 4] sig, at hans "makker" den dag (en afløser) opfyldte sine forpligtelser. Det fremgik af hans tonefald og gestik, at der ikke skete nogen form for koordinering, men snarere en irttesættelse af afløseren.

[Klager 4] er ikke blevet kontaktet af TV 2. Han har som de øvrige klagere været til partshøring i forvaltningen som følge af TV 2's udsendelser. Forvaltningen har ikke fundet grundlag for de beskyldninger, der er fremsat i udsendelserne. Klager er ikke omplaceret mod eget ønske, men efter aftale.

Manglende samtykke

Klagerne har ikke gennemgået sagen med FOA, inden udsendelserne blev vist eller givet fuldmagt til, at FOA på vegne af klagerne kunne kommentere udsendelserne. Optagelserne har været forelagt [Klager 3] og en række andre personer, herunder Vivian Buse. En sådan forelæggelse opfylder imidlertid ikke

de presseetiske regler, idet forelæggelsen skal ske for den part, som er genstand for mediets kritik, jf. Pressenævnets kendelse af 31. oktober 2006 i sag nr. 2006-6-0360. Det forhold, at politiet er blevet anmodet om at vurdere, hvorvidt klagerne kan sigtes, viser, hvor alvorlige og grove beskyldningerne er.

2.2 TV 2 DANMARK A/S' synspunkter

Samfundsmæssig interesse

TV 2 har anført, at udsendelserne dokumenterer, hvorledes en række borgere ikke har fået den hjemme-hjælp, de er blevet tildelt. Hjemmehjælpere manipulerer med tiderne på de håndholdte PDA'er, og der ses en arbejdskultur blandt hjemmehjælpere på Håndværkerhaven, hvor det accepteres, at der holdes lange pauser. Københavns Kommune, herunder Håndværkerhavens ledelse, har svigtet sit ansvar over for nogle af de svageste borgere i samfundet, et emne af stor samfundsmæssig relevans.

På trods af, at kommunen for mere end et år siden modtog en klage fra en af de berørte borgere, var den dårlige arbejdskultur ifølge sundheds- og omsorgsborgmester Ninna Thomsen eskaleret. TV 2 modtog i løbet af juli måned et par tusinde henvendelser fra seerne om svindel, heraf flere end 100 henvendelser fra nuværende eller tidligere medarbejdere, der selv har svindlet eller oplevet kolleger gøre det – henvendelser, der fordeler sig over 49 kommuner. Udsendelserne har ført til, at Københavns Kommune blandt andet har iværksat en ekstern undersøgelse af hele den kommunale hjemmepleje.

TV 2 blev kontaktet af en kilde, der fortalte om kritisable forhold på Håndværkerhaven, at de ældre ikke fik den hjælp og service, som de havde krav på, at de ansatte holdt timelange pauser, og at svindlen var både kollektiv og systematisk. På baggrund heraf iværksatte TV 2 en grundig research af kildens oplysninger.

Skjult kamera og optagelser i øvrigt

TV 2's muldvarp blev indkaldt som vikar til nogle få vagter på Håndværkerhaven og udstyret med et skjult kamera, så vedkommende kunne filme, hvad der foregik og blev talt om blandt medarbejderne i Håndværkerhavens fællesrum. Der har ikke været tale om en længerevarende overvågning eller, at muldvarpen bevidst gik efter at optage nogle bestemte medarbejdere. TV 2's medarbejder observerede tilfældigt udvalgte hjemmehjælpere på deres færd fra Håndværkerhaven og ud til de ældre.

De besøg, hjemmehjælper X (ingen af klagerne) i 1. sekvens aflægger, varer i gennemsnit 6½ minut. I 12. sekvens fortæller en anden hjemmehjælper til TV 2's muldvarp, at han først kommer tilbage på arbejde sent om aftenen, da han skal ud og spise med nogle venner. Muldvarpen må derfor tage alene ud til nogle af de ældre, der ellers skulle have haft besøg af to hjemmehjælpere. Medarbejderen indtaster herefter de fiktive besøgstider på sin egen PDA og hjælper muldvarpen med at taste de tilsvarende besøgstider i dennes PDA. Medarbejderen er siden blevet opsagt fra sin stilling. En opsigelse, der – efter hvad TV 2 har erfaret – er begrundet med de forhold, som TV 2 har beskrevet.

TV 2 har i sin afvejning af berettigelsen af at bruge de skjulte optagelser lagt vægt på, at samtlige hjemmehjælpere, der vises i indslagene, er effektivt slørede og, at der er tale om forhold, der går ud over ældre og svage borgere, der enten ikke kan eller ikke tør råbe kommunen op, fordi de, som borger 1, ikke vil være uvenner med de hjemmehjælpere, der skal komme i deres hjem.

Det har ikke været muligt at finde medarbejdere, der ville stå åbent frem og fortælle om den manglende arbejdsmoral. Et interview med blot en enkelt medarbejder ville endvidere være utilstrækkeligt som dokumentation.

[Klager 2] indgår i optagelserne med skjult kamera i kælderen på Håndværkerhaven. Optagelserne er med til at dokumentere, at tidsregistreringen ikke foregår som forudsat i forbindelse med de konkrete sager, og er med til at dokumentere, at sagen også handler om "den syge arbejdskultur på arbejdspladsen", som Ninna Thomsen, kalder det.

[Klager 4] er filmet med skjult kamera, hvor han sidder og opgiver besøgstider til en kollega. Optagelserne har været berettiget, idet den samfundsmæssige interesse i at undersøge arbejdskulturen på

Håndværkerhaven klart overstiger klagers interesse. Der er ved afvejningen lagt vægt på, at han blev sløret, og at der ikke er tale om private forhold, men udelukkende optagelser af ham under udførelsen af hans hverv for det offentlige. Optagelserne af ham viser, hvordan han sidder og fortæller kollegaen hvilke tider, han skal registrere i sin PDA.

Optagelserne viser, at der blev fiflet med PDA'erne på Håndværkerhaven, og dette blev bekræftet af det indslag, hvor en medarbejder fortæller TV 2's muldvarp, at han først kommer sent om aftenen og derefter indtaster besøgstiderne på muldvarpens og sin egen PDA forud for, at muldvarpen tager alene på besøg hos de pågældende borgere.

Oplysningerne underbygges af en tidligere ansats, [Person J]s, udtalelser til TV 2. Her forklarer han, hvordan han for to år siden af nogle medarbejdere blev instrueret i at snyde med registreringerne.

I klagen er det endvidere anført, at hjemmehjælperne udførte arbejdsopgaver, når de opholdt sig på Håndværkerhaven i timevis i forbindelse med spisepauserne. Dertil bemærkes, at medarbejderne er berettiget til en spisepause på en halv time – og ikke mere. TV 2 har endvidere taget højde for transporttid, og at der ved begyndelsen og afslutningen på enhver vagt er afsat tid til arbejde på Håndværkerhaven. Hvis de skulle have udført arbejde i deres timelange ”spisepauser” på Håndværkerhaven, burde det optræde i deres tidsregistrering, eventuelt som hvid tid. Det gør det ikke.

Herudover bliver klagerne alene fotograferet på offentligt areal, navnlig på vej ind til borgere eller ind for at holde pause i deres hjem, hvor adresserne er slørede.

Blandt samtlige hjemmehjælpere, TV 2 observerede, var der afvigelser i forhold til den tid, de skulle bruge på borgerbesøg, ligesom alle holdt længere pauser. Der har således været belæg for at påstå, at der har været snydt konsekvent og systematisk i hjemmeplejen.

Selvom ingen af klagerne blev observeret over flere dage var det dog konsekvent, at besøgene blev kortet ned den pågældende dag. Udover, at optagelserne netop dokumenterer, at visse medarbejdere har private ærinder eller lange pauser, så bliver der ikke offentliggjort en eneste privat oplysning om de pågældende medarbejdere, heller ikke fra frokoststuen.

Anonymisering

TV 2 har sløret de enkelte hjemmehjælperes identitet, da de enkelte medarbejders gøren og laden har en begrænset offentlig interesse. Allerede af den grund afvises det, at TV 2 uberettiget har krænket de enkelte hjemmehjælpere. Uanset, at der kun er sket sløring af ansigterne, vil de pågældende personer ikke kunne genkendes i en videre kreds, idet ingen af de filmene har særlige kendetegn, men tværtimod har uniform på.

TV 2 har henvist til Pressenævnets kendelse af 21. september 2010 i sag nr. 2010-6-1001, kendelse af 17. maj 2010 i sag nr. 2010-6-0969 og kendelse af 22. august 2007 i sag nr. 2007-6-0518.

I mediebranchen er det helt sædvanlig, at et ”logo”, et såkaldt digi-tema, bruges til hurtigt at informere seerne om, at det, de ser, er et indslag i bestemt række af forbundne indslag. ”Logoet” af [Klager 1] og [Klager 3] er brugt på denne måde.

Efterprøvelse

TV 2 har dokumenteret, at de ældre, som [Klager 3] besøgte på sin rute, i gennemsnit fik hjemmehjælp i fem og et halvt minut, det vil sige omkring en tredjedel af den visiterede tid. Han registrerede ikke de reelle besøgstider. Han tog på pizzeria og i Nørrebro Bycenter for at shoppe sko i arbejdstiden, selvom det af hans tidsregistrering fremgik, at han ydede hjemmehjælp.

Efter afsløringerne har han indgået en individuel fratrædelsesordning med Københavns Kommune, der ikke længere ønskede at have ham ansat. I aftalen står der bl.a., at klager ”ikke har foretaget snyd ved brug af PDA'en for egen vindings skyld.” Af fratrædelsesaftalen fremgår det således, at klager har snydt med sin PDA, men at dette ikke var for egen vindings skyld. Der er ikke tale om en ”frifindelse”.

TV 2 afviser, at optagelserne af ham har været brugt på en måde, der er misvisende. Da han blev konfronteret med optagelserne af sit besøg i Nørrebro Bycenter, benægtede han at have været der. Da han så optagelserne, sagde han, at han ikke ville udtale sig. Da Københavns Kommune forelagde sagen for ham, forklarede han, at han var ude og købe et tæppe for Borger 3.

TV 2 efterprøvede denne nye forklaring og fik bekræftet, at han på et tidspunkt havde hentet et tæppe. Af TV 2's telefonsamtale med Borger 3 efter den 1. juli 2010 fremgår følgende dialog omkring tæppeafhentningen:

”Journalist: Jeg talte med kommunen, som sagde, at de blandt andet havde været ude at købe nogle tæpper til dig.

Borger 3: Det er rigtigt. For det skulle min søn have gjort. Og da han så er en meget optaget mand og ikke var hjemme, så var jeg jo frygtelig ked af det, da det blev godt vejr. Og så løste de problemet for mig, og det var jeg jo vældig glad for.

Journalist: Så spurgte du hjemmehjælperen, om han kunne tage ud og købe et tæppe til dig?

Borger 3: Ja, jeg forklarede ham problemet. Men det var jo bestilt, det skulle bare hentes.

Journalist: Nå, ok. Så det var bare noget, han kørte ned og hentede samme dag?

Borger 3: Ja.

Journalist: Ok.”

Borgernes erklæring af 29. juli 2010 skal måske ses som udtryk for den generelle modvilje i hendes generation mod at beklage sig, ligesom borgerne ikke ønsker at komme på kant med hjemmehjælperne, der kommer hos dem.

[Klager 1] og [Klager 3] parkerede bilen foran Nørrebro Bycenter kl. 17.51. TV 2's medarbejder gik kl. 17.56 ind i centeret, hvor hjemmehjælperne opholdt sig i en skobutik i centeret i den modsatte ende af Silvan. De bliver på intet tidspunkt set i Silvan. Efter [Klager 3]s forklaring skulle hjemmehjælperne således have nået at være i Silvan – fundet en medarbejder, der afviste, at Silvan kunne skære et græstæppe til – og derefter nå ned i skobutikken i den modsatte ende af centeret på under fem minutter.

[Klager 3]s synspunkt vedrørende opholdet i Nørrebro Bycenter blev bragt på tv2.dk den 5. juli 2010 i artiklen *”SOSU-medarbejder så på et tæppe”*, da TV 2 blev gjort opmærksom på forklaringen.

[Klager 3] oplyste på intet tidspunkt, at hjemmeplejen var gået over til nye systemer i den håndholdte PDA, som han havde brugt tid på inde på Håndværkerhaven. At årsagen til, at udviklingsarbejdet ikke er registreret i hans tidsregistrering, skulle skyldes, at PDA'en var gået i stykker, ændrer ikke på det faktum, at TV 2 den pågældende dag observerede, hvorledes han i gennemsnit afkortede de ældres besøg med ca. to tredjedele, mens der er sket en forkert indberetning af hans besøgstider.

[Klager 3]s rute bestod af blokke, hvor de ældre bor tæt på hinanden, og der var i gennemsnit 55 sekunders transporttid mellem besøgene. Transporttid er talt med som arbejdstid og er således ikke en del af de opgørelser af pauser, som TV 2 har opgjort.

TV 2 skal i den forbindelse fremhæve udtalelserne fra hjemmeplejes lokalområdechef, Vivian Buse, i interviewet med TV 2 den 1. juli 2010. Ifølge Vivian Buse har de ældre ret til den tid, de er visiteret til. De skal ikke alene have de ydelser, de er visiteret til, de har også ret til, at hjemmehjælperen bruger den tid, der er afsat hos den ældre. Hun forklarer, at alle hjemmehjælpere har pligt til at registrere deres tidsforbrug ved løbende at ”trykke sig ind” på PDA'en, når de går ind til den ældre og ”trykke sig ud”, når de går igen.

[Klager 1] er filmet i Nørrebro Bycenter, hvor hun intet arbejdsmæssigt havde at gøre. Hun skulle på dette tidspunkt have været ude og yde hjemmehjælp. I sin tidsregistrering har hun også skrevet, at hun ydede hjemmehjælp hos bestemte borgere. Det taler for, at hun er del af det systematiske snyd.

Hendes arbejdsgiver har vurderet besøget i Nørrebro Bycenter som helt ”uacceptabelt”, jf. pressemeddelelsen den 5. juli 2010. TV 2 har erfaret, at hun har fået en advarsel for ikke-korrekt tidsregistrering, og hun er blevet omplaceret mod eget ønske til et andet sted end Bispebjerg Hjemmepleje.

Alle optagelser af hende fandt sted på frit tilgængelige steder. Hun holdt pause fra kl. 17.30 til kl. 20.06 (hvor hun bl.a. sad i [Klager 3]s bil og ventede, var i Nørrebro Bycenter, på pizzeria og holdt pause på basen). En pause på sammenlagt 2,5 timer, hvortil kan lægges yderligere én time, idet hun holdt fyraften en time tidligere, end hun ifølge tidsplanen havde fri. Hun holdt samme halvanden time lange pause på Håndværkerhaven som [Klager 3] uden at foretage påstået PDA-udviklingsarbejde. Det taler for, at det er kutyme at holde så lange spisepauser.

[Klager 3], der er [Klager 1]s bofælle og kollega, havde eksplicit fået besked på, at TV 2 gerne ville høre fra de involverede. Hun har via ham vidst, hvad der var optaget, og alligevel hørte TV 2 ikke noget fra hende.

TV 2 har dokumenteret, at [Klager 2]kørte hjem midt i arbejdstiden og opholdt sig i sit hjem i knap en time. Hun registrerede i sin PDA, at hun i det tidsrum ydede hjemmehjælp hos specifikke borgere. Herudover manipulerede hun med sine tidsregistreringer.

TV 2's journalister fik første gang øje på hende den 25. maj ca. kl. 17.16, hvor hun var på vej ind i en opgang. TV 2 parkerede den grå personbil ca. 50 meter derfra. (De foregående timer havde reporterne fulgt en anden hjemmehjælper i et andet område). Da hun kom ud fra opgangen, efter et ældrebesøg på tre minutter, kørte hun ca. kl. 17.20 videre. Omkring kl. 17.24 holdt hendes røde bil parkeret ved hendes egen bopæl. Efter mere end 40 minutter gik den ene journalist hen til hendes opgang. Da hun kom ud af sin gadedør ca. kl. 18.09, stødte hun på TV 2's reporter, der filmede med en mobiltelefon. Hun gik stille og roligt forbi ham. De stødte på hinanden igen i nærheden af klagers bil. Her stoppede hun op og undrede sig tydeligvis. Hun satte sig ind i bilen og sad der frem til ca. kl. 18.14, hvorefter hun kørte derfra.

Som det fremgår af ovenstående tidsforløb, havde journalisterne på afstand observeret hjemmehjælperen i ca. fem minutter, hvoraf de tre minutter var et ældrebesøg, før hun kørte hjem. Det afvises, at TV 2's medarbejdere løb efter hende, hvilket optagelserne også understøtter.

Til gengæld har hun selv aktivt tastet besøgstider ind i sin PDA for det tidsrum, hvor hun befandt sig i sit eget hjem. TV 2 afviser derfor klart påstanden om at have fremprovokeret situationen.

[Klager 2] fik forelagt kritikken, da TV 2's medarbejdere henvendte sig i frokoststuen den 1. juli 2010, hvor hun var den eneste af de tilstedeværende hjemmehjælpere, der ønskede at lade sig interviewe. I starten af interviewet bekræftede hun at have talt med [Klager 3] om optagelserne.

Hun forklarede, at hendes chef havde godkendt, at hun tog hjem, allerede før hun faktisk gjorde det, og at et ophold i hjemmet ville kunne ses som et hul i hendes tidsregistrering.

TV 2 bad hendes arbejdsgiver, Københavns Kommune, undersøge forklaringen. Kommunen forklarede, at det var den vagthavende chefsygeplejerske, [Person D], der ifølge klageren havde godkendt, at hun tog hjem. Det kunne [Person D] imidlertid ikke bekræfte i et efterfølgende interview. Kommunen afviste efterfølgende over for TV 2, at en anden chef kunne have godkendt, at [Klager 2] kørte hjem, idet [Person D] havde chefvagten. Kommunen oplyste også, at opholdet i hjemmet ikke stod opført i hendes tidsregistrering for den pågældende dag. Det fremstod derimod som om, hun ydede hjemmehjælp hos specifikke borgere i det pågældende tidsrum.

[Klager 2] har påstået, at hun tog hjem, da hun stødte ind i journalisten, som hun genkendte som manden, hun tidligere havde set i en grå bil, der angiveligt skulle forfølge hende. Det forekommer heller ikke overbevisende, når hun nu påstår, at hun genkendte det samme filmhold, da de kom til Håndværkerhaven den 1. juli. Den journalist, hun stødte ind i uden for sin gadedør, var ikke med i Håndværkerhaven den 1. juli, men en 15 år yngre, der ser væsentlig anderledes ud. TV 2 afviser i øvrigt, at en ophidset

ordveksling har fundet sted. TV 2 konkluderede, at klager talte usandt, hvilket var baggrunden for, at hendes kommentarer ikke kom med i indslaget.

Den efterfølgende erklæring af 30. juli fra [Person I] forekommer at være fremskaffet til lejligheden efter, at lederen selv er blevet afskediget. Særlig henledes opmærksomheden på, at [Person I] oplyste, at hun ikke var på arbejde den pågældende dag: "tirsdag d. 25/5-10. Undertegnet havde barn syg."

Såvel den første forklaring om, at det skulle handle om at koordinere fremtidige besøg i fællesrummet og den efterfølgende forklaring om, at hun skulle være i færd med at spille spil, forekommer opdigtet til lejligheden.

[Klager 2] har selv udtalt til B.T., at hun har fået en påtale for ikke at bruge den håndholdte computer i overensstemmelse med retningslinjerne, hvilket er nøjagtigt, hvad optagelserne dokumenterede. Hun fik endvidere en påtale for brug af egen bil i arbejdstiden. TV 2 har erfaret, at hun desuden er blevet omplaceret mod eget ønske til et andet sted end Bispebjerg Hjemmepleje.

Når TV 2 nævner episoden om, at kollegaen havde været ude og spise cheeseburgere, var det ment som en serviceoplysning om, hvordan TV 2 konkluderede, at [Klager 4] og kollegaen også holdt længere pauser. Da denne kom ud i haven til ham, spurgte han, hvor han havde været henne, og her fortalte kollegaen, at han allerede havde spist. Dette skete inden klokken 19.25, det tidspunkt som de begge tastede ind som pausens begyndelsestidspunkt. På tre forskellige tidspunkter i løbet af optagelserne aftalte han og hans kollega, at en borger skulle flyttes fra den ene hjemmehjælper til den anden, altså at det fremgik, at en hjemmehjælper, som ikke har været til stede, havde været på besøg.

[Klager 4] manipulerede med sine tidsregistreringer og koordinerede disse med kollegaen i Håndværkerhavens gårdhave. TV 2 havde ikke klagers efternavn, hvorfor det ikke var muligt at forelægge oplysningerne for denne.

TV 2 har erfaret, at han har fået en påtale for ikke at bruge sin PDA korrekt, og at han er blevet omplaceret mod eget ønske til et andet sted end Hjemmeplejen Bispebjerg.

TV 2 har hele tiden betragtet Københavns Kommune samt ledelsen af Håndværkerhaven som den angrebne part, der skulle høres. Sagen handler ikke om de enkelte medarbejdere, men om den arbejdskultur, der er blandt en gruppe hjemmehjælpere i Københavns Kommune. Udsendelsen skal ses i lyset af de mange kampagner, FOA har kørt om hjemmehjælpernes travlhed. Titlen på serien er da også af generel karakter "Svindel i hjemmeplejen".

TV 2 har givet Københavns Kommune mulighed for at undersøge og efterprøve detaljerne i sagen, identificere de medarbejdere, der optrådte, og konfrontere dem med de oplysninger, der fremkom i indslaget. Dette understreges af, at det er sundhedsborgmester Ninna Thomsen, der stod for skud i interviewet bragt den 4. juli 2010 og de følgende dage. Fire dage før første indslag blev sendt forelagde TV 2 sit materiale for Vivian Buse, der er leder af hjemmeplejen i den pågældende del af hovedstaden, og Ane-Marie Jensen, der er leder af hjemmeplejen på Håndværkerhaven, samt pressechefen i Københavns Kommune, Thomas Hundsbæk-Pedersen.

Københavns Kommune havde fire dage til at undersøge forholdene og fandt ikke væsentlige fejl i indslaget. Kommunen blev eksplicit bedt om at undersøge, om der var faktiske fejl i indslagene, samt tage kontakt til de pågældende medarbejdere for at indhente deres forklaringer. Ninna Thomsen kunne fortælle til Nyhederne den 4. juli 2010, at "der blev allerede den dag lavet tjenstlige samtaler med de ni medarbejdere, vi kunne identificere."

Kommunen fremkom inden udsendelsen med forklaringer angående optagelserne af [Klager 2] og [Klager 3]. Ved nærmere undersøgelse af forklaringerne, herunder også via kommunens kontakt til ledere på flere niveauer, var der ingen, der kunne støtte disse forklaringer. For fuldstændighedens skyld nævnes, at kommunen ikke kom med nogen forklaring på, at [Klager 1] var taget med [Klager 3] til Nørrebro Bycenter eller på den sammenstemning af tider, der foregik på de skjulte optagelser.

Efter dialogen med Københavns Kommune foretog TV 2 dog nogle mindre ændringer i indslaget, idet et forhold om [Klager 3]s indkøb i Fakta blev fjernet fra indslaget. FOA fik også fire dage inden udsendelsen forelagt de optagelser, der blev sendt den 4. juli 2010.

Selvom man måtte antage, at det ikke alene er en kritik, der går på ledelsen i Håndværkerhaven, men også en kritik mod den række af hjemmehjælpere, som uidentificerbare bliver vist i indslagene den 4. juli 2010 og de følgende dage, er det TV 2's opfattelse, at kritikken er blevet forelagt de pågældende i tilstrækkelig grad. Udover den indirekte forelæggelse via Københavns Kommune opsøgte TV 2 også en række hjemmehjælpere for at få deres kommentarer.

Genmæle

TV 2 har opfattet kravet om genmæle således, at klagerne gør gældende, at borgerne får de ydelser, de er visiteret til, og at de ikke er visiteret til en bestemt tid. Ifølge TV 2 kan visiterede ydelser og tid ikke helt adskilles.

Såfremt genmælekravet går på, at der ikke foretages konsekvent og systematisk snyd, er det TV 2's vurdering, at de klagende hjemmehjælpere har været en del af den systematiske og konsekvente svindel med tid, der er foregået på Håndværkerhaven.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Axel Kierkegaard, Inger Bach, Ulrik Holmstrup og Marianne Druedahl.

Vedrørende Håndværkerhavens plejehjem bemærker Pressenævnet indledningsvis, at det af 19Nyhederne den 4. juli 2010 fremgår, at det forud for TV 2s indslag var besluttet at afskedige en ledende medarbejder, ligesom det var besluttet at kommunalisere Håndværkerhavens plejehjem. I udsendelsen den 5. juli 2010 oplyser sundheds- og omsorgsborgmester Ninna Thomsen, at Københavns Kommune samme dag havde besluttet at nedlægge aftenplejen i Håndværkerhaven med øjeblikkelig virkning. Ifølge Social- og Sundhedsforvaltningens referat af 19. august 2010 blev hele hjemmeplejeenheden pr. 9. juli 2010 overflyttet til hjemmeplejeenheden Bispebjerg.

I udsendelsen den 4. juli 2010 udtaler sundheds- og omsorgsborgmesteren: "Vi ser, at der er medarbejdere, der i den grad snyder ældre for den tid, som de skulle have haft til meget, meget vigtig hjælp". Chef for hjemmeplejen på Bispebjerg og Nørrebro, Vivian Buse, udtaler i indslaget: "Man er visiteret til en ydelse, og det udgør jo så en tidsramme, så når hjælperen er der, er der en tidsramme for at kunne løse de her opgaver sammen med brugerne." Ifølge forvaltningens svar på advokat Simon Hutters e-mail af 2. november 2010 er borgerne visiteret til ydelser, ikke tid. Af forvaltningens svar på advokatens e-mail af 11. november 2010 fremgår, at en times administrativt arbejde ikke er forudsat i kørelisten. Administrativt arbejde skal være planlagt og fremgå af kørelisten.

[Klager 3] har den 30. juli 2010 med kommunen indgået en fratrædelsesaftale. Af aftalen fremgår det, at "[Klager 3] ikke har foretaget snyd ved sin brug PDA'en for egen vindings skyld". På det foreliggende grundlag må dette forstås alene som præcisering af, at klager ikke har haft noget motiv om vinding.

Efter parternes oplysninger lægges det videre til grund, at [Klager 1] har fået en advarsel for ikke-korrekt tidsregistrering, at [Klager 2] har fået to påtaler, én for at køre hjem og én med henblik på at sikre en korrekt brug af PDA'erne fremadrettet, og at [Klager 4] har fået en påtale med henblik på at sikre en korrekt brug af PDA'erne fremadrettet.

Skjult kamera

Vedrørende optagelser foretaget med skjult kamera i Håndværkerhavens fællesrum og på terrassen bemærker Pressenævnet, at det som udgangspunkt er betænkeligt at bringe oplysninger indhentet med skjult kamera. Når der som her ikke er indhentet et efterfølgende samtykke til offentliggørelse af optagelserne, følger det af nævnets praksis, at offentliggørelsen skal tjene en samfundsmæssig interesse, der klart

overstiger hensynet til den eller de personer, der er optaget med skjult kamera, og at den nødvendige journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde.

Pressenævnet finder, at det er af væsentlig samfundsmæssig interesse at belyse plejen for personer visiteret til hjemmehjælp, herunder hvorvidt medarbejderne registrerer deres arbejdstid i overensstemmelse med de faktiske forhold. Ved bedømmelse af, om offentliggørelsen af optagelserne indhentet med skjult kamera var berettiget, har nævnet lagt vægt på, at optagelserne vedrørte medarbejdernes arbejde, at optagelserne ikke var unødigt krænkende, og at ansigterne var slørede med en "måne" samt de ansættelsesretlige konsekvenser.

Nævnet finder herefter, at hensynet til klagerne ikke overstiger den offentlige interesse, og at dokumentationen for medarbejdernes brug af PDA'erne næppe eller kun meget vanskeligt kunne skaffes på anden vis. Nævnet har imidlertid ikke haft adgang til råbåndene og har derfor ikke mulighed for at vurdere, hvorvidt optagelserne af [Klager 2] og [Klager 4] har givet et dækkende billede af det passerede. På dette grundlag udtaler nævnet ikke kritik af TV 2 for at offentliggøre optagelserne indhentet med skjult kamera.

Optagelser fra offentligt tilgængelige steder

Det følger af de vejledende regler, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse, jf. punkt B.1. Det er som udgangspunkt ikke i strid med god presseskik, at medier fotograferer eller filmer personer, der befinder sig på offentligt tilgængelige steder, selvom de pågældende ikke har samtykket heri. Der skal dog udvises varsomhed med hensyn til de sammenhænge, hvori de indgår.

Pressenævnet finder som anført, at den samfundsmæssige interesse i at belyse plejen for personer visiteret til hjemmehjælp er væsentlig, og nævnet finder ikke grundlag for at udtale kritik af TV 2 for at offentliggøre de viste optagelser. Nævnet har herved også lagt vægt på, at oplysningerne angår forhold vedrørende medarbejders arbejdsudførelse, at besøgstiderne afviger væsentligt fra kørelisterne, og at disse oplysninger er kontrolleret af Københavns Kommune.

Sløring

Et medie, der kritiserer en virksomhed eller myndighed, bør i den forbindelse ikke omtale eller vise ikke-ledende medarbejdere på en sådan måde, at de ud fra mediets oplysninger kan identificeres. Det påhvilede derfor TV 2 at sikre en effektiv sløring af de pågældende menige medarbejdere. Klagernes ansigter, bilers registreringsnumre og andre forhold, der umiddelbart vil kunne medføre identificering af klagerne, er slørede. Nævnet finder, at der er foretaget en tilstrækkelig anonymisering, og at det forhold, at klagernes frisurer eller stemmer ikke var slørede, ikke kan føre til et andet resultat.

Efterprøvelse

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte, herunder ved forelæggelse for dem, som eventuelt kan være krænkede, jf. punkt A.1 og A.3.

Pressenævnet finder, at beskyldningerne om, at borgere ikke får den pleje, de er visiteret til, kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for navnlig Københavns Kommune, der er ansvarlig for forholdene i hjemmeplejen, men også for de menige medarbejdere, der er filmet. Beskyldningerne har derfor skullet efterprøves i særlig grad, inden de blev bragt, herunder ved forelæggelse for klagerne for at sikre, at optagelserne giver et korrekt billede af det passerede.

Det fremgår af sagens oplysninger, at Københavns Kommune fik forelagt optagelserne den 1. juli 2010. I forlængelse heraf blev navnlig et indslag vedrørende [Klager 3] redigeret bort, men kommunen havde ikke i øvrigt væsentlige rettelser.

Sådan som sagen foreligger oplyst, har nævnet ikke mulighed for at vurdere, hvorvidt [Klager 3] den 1. juli 2010 efter at have set TV 2s optagelserne fra Nørrebro Bycenter ændrede standpunkt og udtalte

sig til kamera. På det offentliggjorte klip har klager imidlertid afslået at udtale sig. Nævnet har endvidere ikke mulighed for at vurdere omfanget af den tilladelse, som leder [Person I] den 28. september 2010 bekræftede at have givet.

Vedrørende [Klager 1] og [Klager 3] finder nævnet, at TV 2 i fornødent omfang har forelagt dem optagelserne. Nævnet finder det beklageligt, at [Klager 1] ikke blev kontaktet direkte af TV 2, og at udsendelsen den 4. juli 2010 kan give indtryk af, at [Klager 3] tidsmæssigt blev interviewet af TV 2 umiddelbart efter turen til Nørrebro Bycenter og ikke først fire uger senere. Nævnet finder imidlertid, at disse forhold ikke i sig selv er tilstrækkelige til at udtale kritik. Nævnet har herved også tillagt det betydning, at tiden anvendt til private gøremål ikke fremgår af tidsregistreringerne, uanset om klagerne havde fået tilladelse hertil.

For så vidt angår [Klager 2], finder nævnet, at TV 2 i fornødent omfang har efterprøvet sine oplysninger om, at hun tog hjem i arbejdstiden, herunder dels ved at kontakte kommunen og den vagthavende chefsygeplejerske. Pressenævnet finder, at det havde været i overensstemmelse med god presseskik, om TV 2 havde udfoldet større bestræbelser på at fastslå, om optagelserne indhentet med skjult kamera påviste en koordinering af påstået opdigtede besøg, herunder ved forelæggelse for [Klager 2] og [Klager 4]. Da Pressenævnet som anført ikke kan vurdere, om TV 2's oplysninger giver et dækkende billede af det passerede, finder nævnet med henvisning til de givne påtaler – uanset disses fremadrettede karakter – vedrørende brugen af PDA'ere, ikke fornødent grundlag for at udtale kritik.

Nævnet finder, at TV 2 heller ikke i øvrigt har tilsidesat god presseskik.

Genmæle

Det fremgår af medieansvarsloven § 36, stk. 1, at en anmodning om genmæle over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Det lægges til grund, at borgerne er visiteret til *en ydelse*, at ydelsens karakter blandt andet danner basis for borgerens tildelte tid, og at Social- og Sundhedsforvaltningen ved referat af 19. august 2010 har fastslået, at borgerne ikke har været udsat for omsorgssvigt.

Uanset, at grundlaget for udsagnene om, at borgerne ikke "får den tid, de har ret til", og at besøgene er kortere, end de skal være, ikke er faktisk korrekte, finder nævnet, at udsagnene vedrørende den manglende tid hos borgerne ikke er egnet til at påføre klagerne skade af betydning. Nævnet har herved også lagt vægt på, at det af udsendelserne fremgår, at udsagnene skal ses i sammenhæng med besøgenes varighed, der er væsentlig kortere, end de er skemalagt til at vare efter visitationen.

Allerede på baggrund af de givne påtaler finder nævnet, at forholdet vedrørende indholdet af optagelserne indhentet med skjult kamera på Håndværkerhavens område ikke er egnet til at påføre klagerne skade af betydning.

Nævnet finder, at de øvrige udsagn dels fremstår som vurderinger på baggrund af de offentliggjorte oplysninger, herunder navnlig udsagnene "systematisk" og "konsekvent" svindel, dels som oplysninger, der ikke er egnede til at påføre klagerne skade af betydning.

Klagerne er herefter ikke berettiget til at få bragt et genmæle.

Afgjort den 19. januar 2011